

ስደተኛ ታቶን ደለይቲ ዑቕጣን

መምርሒ ናይ ትምህርቲ፣ ስልጠናን ስራሕን

ንምኽርን ምንጪ ሓበሬታን ንምቕራብ ብ **RAGU** (Refugee Assessment and Guidance Unit), London Metropolitan University ኣብ ታሕሳስ 2006 ተዳልዩ።

መጨረሻ ምቅይያር ዝተገብረሉ ዕለት፡ መስከረም 2008

ትሕዝቶ

መምርሒ ገንዘብና ገንዘብ ደለይቲ ዑቕባን

<u>ብዛዕባ እዚ መምርሒ</u>	3
<u>ኩነታት ኢ.ጂ.ግራፎን: መሰላትን ዝግበእካ ነገራትን</u>	4
<u>ትምህርቲ ቋንቋ እንግሊዘኛ</u>	9
<u>ትምህርቲ</u>	13
<u>ሰልጠና</u>	19
<u>ናይ ወለንተኛ ስራሕ</u>	21
<u>ተጽእርካን ወይ ናይ ግሊ ስራሕ ምስራሕ</u>	24
<u>ካብ ወጻኢ ሃገር ዝተረኸበ ብቕዓትን ተመኩሮን ኣብ ግብሪ ምውጻፊ</u>	33
<u>ምርግጋጽ ብቕዓት</u>	36
<u>ጠቐምቲ ኣድራሻታት</u>	39
<u>ትርጉም ናይ ኣደስቲ ቻላት</u>	43

ብዛዕባ እዚ መምርሒ

መምርሒ ንሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

እዚ መምርሒ እዚ ንመን የገልግል?

እዚ መምርሒ እዚ ንኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝርከቡ ንኣሸቱ ሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን (ካብ 16 ዓመት ንላዕሊ) ከገልግል ተባሂሉ ዝተዳለወ እዩ። ስለዝኾነ ብፍሉይ እንተዘይተገለጹ፡ ንዕላማ እዚ መምርሒ እዚ ተባሂሉ ሰደተኛ ክንብል ከለና እዚ ዝሰዕብ ትርጉም ይህልዎ፡ ዝኾነ ከም ሰደተኛ ተቆጣይነት (Refugee Status) ዝረኽብ ሰብ፡ ወይ ንዘይተወሰነ ጊዜ ንክጸንሕ ዝተፈቐደሉ (Indefinite Leave to Remain (ILR)) ሰብ፡ ወይ ብፋሊይ ጉዳይ ንክጸንሕ ወይ ንክኣቱ ዝተፈቐደሉ (Exceptional Leave to Remain (ELR) ወይ Enter (ELE)) ሰብ፡ ወይ ናይ ግብረ ሰናይ ማሕበር ዑቕባ (Humanitarian Protection (HP)) ዘለዎ ሰብ፡ ወይ ድማ ናይ ምንባር ምርጫ (Discretionary Leave (DL)) ዘለዎ ሰብ ክኸውን ይኽእል። ብኻልእ ወገን ደላዩ ዑቕባ (asylum seeker) ዝበሃል ድማ ዝኾነ ናይ ዑቕባ ሕትኡ ወይ ናይ ዘመልክቶ ይግባኝ መልሲ ዝጸበ ዘሎ ሰብ ማለትና እዩ።

እዚ መምርሒ እዚ እንታይ ኣርእስታት ይሸፍን?

እዚ መምርሒ እዚ ኣበሬታ ብዛዕባ ትምህርቲ፡ ስልጠና፡ ናይ ወለንተኛ ስራሕ፡ ተቐጺርካ ስራሕን ከምእውን ሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን ዘለዎም መሰላትን ዝግበኦም ነገራት ተወሳኺ ኣበሬታ የቕርብ። ኣበሬታ ከነቕርቡሎም ኣብ ዘይንክእል ኣርእስታት ድማ፡ ናብ ኣበሬታ ክህቡ ዝኽእሉ ማሕበራት ወይ መርበብ ኣበሬታታት ዝሕብሩ ምልክታት ተለጢፎም ይርከቡ።

ነዚ መምርሒ እዚ ብኸመይ መንገዲ ክጥቐመሉ ይኽእል?

እዚ መምርሒ እዚ ብንጹር ኣብ ዝተፈላለዩ ኣርእስታት ንኣብነት ከም ትምህርቲ ወይ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ዝተኸፍለ ስለዝኾነ፡ ሙሉእ ትሕዝቶ ናይዚ መምርሒ ከተንብቦ ወይ ኣብ ዘገድሰካ ኣርእስታት ኣተኩርካ ከተንብብ ትኽእል። ዘይተረዳኣካ ቃል ወይ ኣበሃህላ ምስ ትረክብ፡ ኣብ ትርጉም ናይ ኣደሰቲ ቃላት ዝብል ኣርእስቲ ክትውከስ ትኽእል። ብተወሳኺ፡ ኣብ መወዳእታ ናይዚ መምርሒ ኣበሬታ ናይ ጠቐምቲ ማሕበራት ተጠቐሱ ይርከቡ።

እዚ መምርሒ ብመን ይዳሎ?

ናይዚ መምርሒ ኣዳላዊ ኣብ London Metropolitan University (www.londonmet.ac.uk/ragu). ዝርከብ RAGU (Refugee Assessment and Guidance Unit) ዝበሃል ማሕበር እዩ። ከምኡ ድማ እዚ መምርሒ ናብ 9 ዝተፈላለዩ ናይ ሰደተኛታት ቋንቋ ተዳልዩ ይርከብ። ብተወሳኺ ማሕበር RAGU ምስ ሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን ንዝሰርሑ ኣባላት ዝኸውን ናይ ምትሕግጋዝ መምርሒ መደብ ኣዳልዩ ኣሎ። ስለዝኾነ ድማ፡ ማሕበር RAGU ነዚ መምርሒ ብብኣኡ ምምሕያሽ ይገብረሉ እዩ።

ብኸመይ ርእይቶታታይ ከቕርብ ይኽእል?

ብዛዕባ እዚ ናይ ሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባ ዝኾነ ርእይቶ እንተለካ፡ ናብዚ ዝሰዕብ ኣድራሻ ክትልእኮ ትኽእል ኢኻ ca-advice-resources@lsc.gov.uk

ኩነታት ኢምግሬሽን፣ መሰላትን ዝግበኦካ ነገራትን መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

☛ ናይ ኢምግሬሽን ኩነታታይ ንዘለውኒ መሰላትን ዝግብኡኒ ነገራት ብኸመይ መንገዲ ክጸልፉ ይኽእል?

ስደተኛ እንተደኣ ኮይንካ ልክዕ ከም እንግሊዛዊ ዜጋ ንመብዛሕቲኡ ኣገልግሎታት ናይ ምጥቓም መሰል ኣለካ። ሓደሓደ ኣገልግሎታት ናይ ምጥቓም መሰል ግን ኣብ ናይ መጽኒሒኻ ፍቓድ ወይ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝተቐመጥካሉ ጊዜ ብምርኣይ ዝውሰን ይኸውን። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ደላዩ ዑቕባ እንተደኣ ኮይንካ ግን፣ ዘለካ መሰልን ዝግበኦካ ነገር ብፍላይ ኣብ ናይ ስራሕን ናይ ገንዘብን ሓገዝ ምርካብ ዕድልካ ድሩት እዩ።

እንተደኣ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ናይ leave to remain (ንኽነብር ዝተፈቐደሉ) ወረቀትካ ዕለቱ እንተሓለፍዎ (ንኣብነት፡ ክሳብ ወዲ 18 ዓመት ትኣክል ናይ DL ፍቓድ ተወሃቢካ እንተኔሩ'ሞ መግልቱ እንተኣኸሉ) ከምኡ'ውን እዚ ፍቓድ ከይወደቐ ክናዋሓልካ እንተኣመልኪትካ፤ ውሳኔ ክሰብ ዝወሃበካ እዚ ዘለካ ናይ leave to remain (ንኽነብር ዝተፈቐደሉ) ወረቀትካ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ንኽትጸንጉ ከገልግለካ ይኽእል እዩ። ከምኡ'ውን ዘለካ መሰላትን ዝፈቐዱልካ ነገራት ምርካብ ክትቐጽል ኢኻ።

☛ ተወሳኺ ሓበሬታ ኣበይ ክረክብ ይኽእል?

ደላዩ ዑቕባ እንተደኣ ኮይንካ ንሓገዝን ምኽርን ክትረክብ ንኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ቤት ጽሕፈት ሽዑሽዑ ዝወሃብ ኣገልግሎት (One Stop Service) ክትውከስ ትኽእል። ነፍሲ ወከፍ ቤት ጽሕፈት One Stop Service ብዓብይቲ ከም፡ Refugee Council ዝኣመሰላ ወኪል ስደተኛታት ይምርሓ። ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ቤት ጽሕፈት One Stop Service ኣየናይ ምዃኑ ንኽትፈልጥ ምስ ትደሊ ኡብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ክትውከስ ትኽእል። <http://languages.refugeecouncil.org.uk/english/services.htm>

ቤት ጽሕፈት One Stop Service ሓገዝን ናይ ንመንብሪ ገዛ ከተመልክት ከምኡ'ውን መሰርሕ ዑቕባ ከመይ ከምዝኾነን ንሓገዝ ናበዮናይ ማሕበር ክትኸይድ ከምትኽእል ኣብ ምሕባር ክሕግዘካ ይኽእል እዩ። ስደተኛ ምስ ትኸውን ድማ፡ እዚ ቤት ጽሕፈት One Stop Service ዝተፈላለዩ ጥቕምታት ክትረክብን ሓበሬታ ብዛዕባ ትምህርቲ፣ ስልጠናን ስራሕ ክቐርብልካ ይኽእል። ኣብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ብዛዕባ ዘለካ መሰልን ዝግበኦካ ነገር ብ 20 ቋንቋታት ዝተዳለው ጠቓምቲ ሓበሬታት ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። <http://languages.refugeecouncil.org.uk>

ትምህርቲ ብዘምልከት እንታይ ዝግበእኒ ነገር አሎ?

ኩሎም ውላድ ደለይቲ ዑቕባን ሰደተኛታት ነጻ ትምህርቲ ናይ ምርካብ መሰል አለዎም። ረድኢት ወይ ካብ NASS ሓገዝ ትቕበል እንተኾንካ፡ ውላድካ ኣብ ቤት ትምህርቲ ነጻ መግቢ ክረክብ መሰል አለዎ። ብተወሳኺ'ውን ንክዳን ቤት ትምህርትን ንናይ መገዳዘያ ወጻኢ ሓገዝ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። ብዛዕባ እዚ ጉዳይ ንቤት ትምህርቲ ከተዘራርብ ትኽእል ኢኻ። ኩሎም ኣብ ክሊ ዕድመ 3 ን 4 ዓመት ዝርከቡ ህጻናት ብናጻ ናብ መዋእለ ህጻናት፡ መጻወቲ ህጻናትን ቤት ትምህርቲ ክኣትዉ መሰል አለዎም። ቤት ጽሕፈት ረፍዪጂ ካውንሰል ንቆልዑ ሰደተኛታት ተባህሉ ዝዳለዎ ናይ ሓበሬታ ጽሑፍ አለዎ።

http://languages.refugeecouncil.org.uk/pdf/English/Schools_English.pdf

ናይ መእተዊ ረጅሒ ዘማልኩን ገንዘብ ክኸፍሉ ዝኽእሉ ኩሎም ደለይቲ ዑቕባን ሰደተኛታት ኣብ ዝኾነ ደረጃ ዝደለዎም ትምህርቲ ክመሃሩ ይኽእሉ እዮም። ክንደይ ክትከፍል ከምዘለካን እንታይ ዓይነት ሓገዝ ከምዝግበእካ ዝውስኖ ድማ፡ ኩኑታት ኢምግራሽንካን ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ክንደይ ዓመት ተቐጫጥካን ብምምዝዛን ይኸውን።

ስልጠና ብዘምልከት እንታይ ዝግበእኒ ነገር አሎ?

ኩኑታት ኢምግራሽንካ መሰረት ብምግባር ናይ ሙያ ትምህርቲ ክትመሃር መሰል ኣለካ። ሰደተኛታት ኣብ ናይ መንግስታዊ መደብ ስልጠና ከም Work Based Learning for Adults ዝኣመሰሉ መደባት ክሳተፉ ዕድል ኣለዎም። ደላዩ ዑቕባ እንተኾንካ ግን፡ ዋላ ናይ ስራሕ ፍቓድ ይሃልኻ ኣብዚ መደብ ክትሳተፍ አይትኽእል ኢኻ። ናይ ስራሕ ፈቓድ ዘለዎ ደላይ ዑቕባ እንተ ኾንካ ብኣሰራሒ ዝወሃብ ናይ ሙያ ትምህርቲ ክትሳተፍ ትኽእል ኢኻ።

ተቕጺረ ወይ ናይ ባዕለይ ስራሕ ክሰርሕ ይኽእል'ደ?

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ሰደተኛታት ልክዕ ከም ካልኦት ስራሕተኛታት ብማዕረ ክሰርሑ ይኽእሉ እዮም። እዚ ከኣ እንተወሓደ እቲ ውሑድ ዝኽፈል ክፍሊት (minimum wage) ክኽፈሉ ይግባእ። እዚ ውሑድ ዝኽፈል ክፍሊት ዝበሃል ብመንግስቲ ዝተኣወጀ ኮይኑ ዳርጋ ንኹሎም ኣብ ክሊ ዕድመ ምውዳእ ግቡእ ትምህርቲ ዝርከቡ ስራሕተኛታት ዘለዎም ሕጋዊ መሰል እዩ። ብዛዕባ እዚ ጉዳይ ተወሳኺ ሓበሬታ እንተደሊኻ ናብ ሃገራዊ ናይ ውሑድ ዝኽፈል ክፍሊት ናይ ሓገዝ መስመር ብሲቕ 0845 6000 678 ክትድውል ወይ ኣብ መርበብ ሓበሬታ

www.hmrc.gov.uk/nmw ክትርእይ ትኽእል።

ደላዩ ዑቕባ እንተኾንካ ግን፡ ናይ ስራሕ ፍቓድ (permission to work) እንተዘይብልካ ተቕጺርካ ክትሰርሕ ኣይትኽእልን ኢኻ። እዚ ኸኣ ናይ ባዕልኻ ምስራሕ'ውን የጠቓልል። ንዘቕረብኻ ናይ ዑቕባ ሕቶ መልሲ ክትጸበ ልዕሊ 12 ወርሒ እንተገርካ፡ ንቤት ጽሕፈት ውሽጣዊ ጉዳያት (Home Office) ናይ ስራሕ ፍቓድ ክህቡኻ ከተመልክት ትኽእል ኢኻ። ይግባኝ ትሓትት እንተሃሊኻ'ውን ናይ መጀመሪያ መልሲ ክትጸበ ልዕሊ 12 ወርሒ እንተነይቶ፡ ነዚ ናይ ስራሕ ፍቓድ ከተመልክት ትኽእል ኢኻ። ናይ ስራሕ ፍቓድ ከተመልክት ናብዚ ዝጸሕፍ አድራሻ ክትጸሕፍ ትኽእል፡ Asylum Casework Directorate, Lunar House, 40 Wellesley Road, Croydon, CR9 2BY. ናይ Home Office መለላዪ ቁጽርኻ ክጻሓፍ ይግባእ።

ክትሰርሕ ፍቓድ እንተ ተዋሃብካ፡ ናይ ዑቕባ ሕቶኻ ውሳኔ ክሳብ ትረክብ ክትጥቐሙሉ ትኽእል ኢኻ። እዚ ኸኣ ኣብ ናይ ማመልከቻ ምዝገባ ካርድኻ (Application Registration Card (ARC)) ክትሰርሕ ከምተፈቐደልካ ምልክት ክግበረሉ እዩ። ንናይ ስራሕ ፍቓድ ከተመልክት እንተደሊኻ ባዕልኻ ጥራሕ ኢኻ ከተመልክት ትኽእል። ንኣብነት ናይ ዑቕባ ሕቶኻ ብስም ናይ ብጻይትኻ ወይ ሰድራኻ እንተኾይኑ፡ ናይ ስራሕ ፍቓድ ከተመልክት ኣይትኽእልን ኢኻ።

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝርከቡ ስራሕተኛታት ብሕጊ ዕዮ መሰረት መሰሎም ዝተሓለወ እዩ። እዚ ኸኣ ብጻታ ወይ ዘርኢ ዝግበር ምፍልላይ፡ ተፃጻፊ ኣሰራርሓን ናይ ወለዲ መሰል ዝኣመሰሉ ዘጠቓልል እዩ። ብዛዕባ እዚ ኣብዘም ዝሰዕሱ መርበብ ሓበሬታታት ዝበለጸ ሓበሬታ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ።

- www.berr.gov.uk/whatwedo/employment/
- www.direct.gov.uk/en/Employment/index.htm

- www.adviceguide.org.uk/employment

ቆጽሪ ሃገራዊ መድከን ውሕስነት National Insurance number (NINO) ገፃኝ ገምግሞታዊ ዘገገግ ፍሉይ ቆጽሪ ኮይኑ፡፡ ንበሥራታትን ኣሰራሕትን ከም መፍለይ የገልግል። መብዛሕትኦም ሰደተኛታት ንኹነታቶም ዘገልጽ ካብ Home Office ደብዳቤ ክቐበሉ ከለዎ እዚ ናይ NINO ቆጽሪ ይቐበሉ። እዚ ናይ NINO ቆጽሪ እንተዘይብልካ፡ ብሲቹ 0845 6000643 ብምድዋል ክትሓትት ይግባእ። ምስ ማእከል ሰራሕ (Jobcentre) ቃለ መጠይቕ ክህልወካ እዩ። ናብዚ ቃለ መጠይቕ መንነትን ትነብረሉ ኣድራሻ ሒዝካ ክትከይድ ይግባእ።

ናይ ወለንተኛ ሰራሕ ክሰርሕ ይኽእል'ዩ?

ናይ ወለንተኛ ሰራሕ ማለት ምስ ናይ ወለንተኛ ወይ ግብረ ሰናይ ማሕበራት ከይተኸፈልካምሕጋዝ ማለት እዩ። ሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባ ናይ ወለንተኛ ሰራሕ ክሰርሑ ይኽእሉ እዮም። ናይ ሰራሕ ፍቓድ ኣየድልዩን እዩ። ናይ Home Office ዶክመንትካ ክትሰርሕ ኣይፍቐደሉን ይብል እኳ እንተኾነ ናይ ወለንተኛ ሰራሕ ክትሰርሕ ትኽእል ኢኻ።

ኩሎም ናይ ወለንተኛ ሰራሕ ዝሰርሑ ንጉዕዞን ንመግብን ዘውጽእዎ ወጻኢ ክኸፈሎም ይግባእ። ናይ ደላዩ ዑቕባ ሓገዝ ወይ በነፊት ትቐበል እንተደኣ ኮንይካ፡ ናይ ዘውጻእካዮ ወጻኢ ልክዕ መጠን ክትወሰድ ይግባእ። በነፊት ዝቐበል ሰደተኛ እንተደኣ ኮንካ ከምዘደለኻዮ ናይ ወለንተኛ ሰራሕ ክትሰርሕ ትኽእል ኢኻ። እንተኾነ ግን ምስ ሰራሕካ ወይ ምድላይ ሰራሕካ ከሰናኽለካ የብሉን። ዘይተደለየ ዘይምርድዳእ ከይፍጠር ድማ ነዚ ተበርክቶ ናይ ወለንተኛ ሰራሕ ዝምልከት ምስ ቤት ጽሕፈት ማእከል ሰራሕ ከተዘራረብ ይግባእ።

ረድኤት ወይ ናይ ዑቕባ ድጋፍ ክረክብ ይግባእኒ ድዩ?

መብዛሕትኦም ደለይቲ ዑቕባ ካብ ሃገራዊ ኣገልግሎት ሓገዝ ዑቕባ (NASS) ሓገዝ ክረኽቡ ይግብኦም እዩ። እዚ ሓገዝ እዚ ናይ መንበሪ ገዛን ገንዘብን ወይ መንበሪ እንተሃልዩካ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ዘጠቓልል እዩ። ናይ ዑቕባ ሕቶኻ እንተ ተነጺጉን ይግባኻ ኢልካ እንተወዳደካ እም ገፃድኻ ክትምለስ እንተዘይኪኢልካ፡ ንናይ NASS ናይ Section 4 ወይ 'hard cases' 'ከበድቲ ጉዳያት' ዝበሃል ዓይነት ሓገዝ ክትረክብ ትኽእል። ብዘበለጸ ካብ ናይ ከባቢኻ ዝርከብ ቤት ጽሕፈት One Stop Service ናይ ምኽሪ ሓገዝ ክትረክብ ይግባእ። ኣብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ብዛዕባ ሓገዝ ሰደተኛታት ብ 20 ቋንቋታት ዝተዳለዉ ጠቓምቲ ሓበሬታት ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። <http://languages.refugeecouncil.org.uk>

ሰደተኛታት ረድኤት ክሓቱ ይኽእሉ እዮም። ናይ ዑቕባ ሕቶኻ ኣውንታዊ መልሲ እንተረኺብካ ካብ ቤ/ጽሕፈት NASS ትረኽቦ ሓገዝ ኣብ ውሽጢ 28 መዓልታት ይቋረጽ። በነፊት ክትረክብ ብዘቐልጠል ጊዜ ከተመልክት ይግባእ። በነፊት ክትሓትት እንተደሊኻ ናብ ናይ ከባቢኻ ቤ/ጽሕፈት ማእከል ሰራሕ ክትከይድ ኣለካ። ናይ ከባቢኻ ቤ/ጽሕፈት ኣድራሻ እንተደሊኻ፡ ኣብ መርበብ ሓበሬታ www.jobcentreplus.gov.uk ወይ ኣብ ቤ/ጽሕፈት One Stop Service ክትውከስ ትኽእል።

RIES (Refugee Integration and Employment Services (ኣገልግሎት ምውህሃድን ሸቕለትን ሰደተኛታት)): እዚ RIES ዝበሃል ማሕበር ኣብ ጥቅምቲ 2008 ዝጀምር ሓዲሽ ኣገልግሎት እዩ። ገለ ካብ ናይ RIES ሓዲሽቲ ኣገልግሎታት እዞም ዝሰዕቡ ክጥቀሱ ይከኣል። ዝተላለዩ ሓበሬታት ብዛዕባ ትምህርቲ ቋንቋ እንግሊዘኛ፡ ትምህርቲ ወይ ስልጠና፡ ምኽሪ ብዛዕባ ኣባይቲን ሰራሕን የጠቓልል። እዚ ናይ ኣገልግሎታት ብቤት ጽሕፈት ረፍዮጂ ካውንስል፡ ረፍዮጂ ኣክሸጎ፡ Scottish Refugee Council Welsh Refugee Council ከምእውን North England Refugee Service (NERS). ዝኣመሰሉ ማሕበራት ይወሃቡ። እዞም ፕሮግራም እዚኦም ሰደተኛታት ናይ መንበሪ ፍቓድ ምስ ተወሃቦም ጀግኒ ዘሉ ናይ መጀመርያ ዓመት ዝተፈላለዩ ምኽርታት ሓገዛት የቐርቡ። እንተኾነ ግና እዚ ኣገልግሎት'ዚ ንጸናሕቲ ሰደተኛታት ወይ ድማ ብ Case Resolution Programme (ፕሮግራም ምፍታሕ ጉዳይ) ዝተፈቐደሎም ሰደተኛታት ኣይወሃቡን እዩ። ካብ ጥቅምቲ ጀግኒ ብ New Asylum Model (NAM) (ሞዴል ናይ ሓዲሽ ዑቕባ) ወይ ድማ ብሰብኣዊ ከለላ ፍቓድ ዝተወሃቦም ደለይቲ ዑቕባ ጥራሕ ነዚ ኣገልግሎት ክረኽቡ ይፍቐደሎም። ናይ RIES መርበብ ሓበሬታ: www.ukba.homeoffice.gov.uk/aboutus/workingwithus/workingwithasylum/integration/ries/

ካብ 11th ሰነ 2007 ጀግራ ናይ ሰደተኛ ወረቀት ወይ ድግ ናይ ሰብአዊ ድህነት ዑቕባ እንተ ተወሃቡካ (ከምእውን ካብ 18 ዓመት ንላዕሊ እንተኾንካ)፡ ናይ Refugee Integration Loan (ለቓሕ ንምጥያሰ ሰደተኛታት) ከተመልክት ትኽእል ኢኻ። እዚ ዓይነት ለቓሕ ድግ ካብ ወለድ ነጻ ዘኾነ ኮይኑ፡ ብፍላይ ንትምህርቲ፡ ሰራሕን መንበሪ ገዛ ኣብ ዝምልከቱ ነገራት ብቅልጡፍ ክትወሃሃድ ይስግዝ። ከምኡ'ውን ንዘድለየካ ሰልጠና ወይ ዝለካ ብቅዓት ንምርግጋጽ ወይ ናይ መንበር ገዛ ኣብ ትካረየሉ እዋን ንትሕጃ መትሓዚ ዝኸውን ናይ ገንዘብ ሓገዝ እዩ። ምስቲ ናይ ዑቕባ ኣዎንታዊ ውሳኔ ዝገልጽ ደብዳቤ ብሓባር ናይ ሰደተኛታት ናይ ምውህሃድ መመልከቲ ዝኸውን ፎርም ሓቢሩ ክለክኽልካ እዩ። ከምእውን ነዚ መመልከቲ ካብ እዚ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ክትረኽቦ ትኽእል ኢኻ። www.ind.homeoffice.gov.uk/lawandpolicy/

መንበሪ ገዛ ክረክብ ይግባእኒ ድዩ?

ብ NASS ዝሕገዝ ደላዩ ዑቕባ እንተኾንይካ፡ መንበሪ ገዛ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። እንተኾነ ምስ ብጻትካ ወይ ኣዝማድካ ክትቐመጥ ትኽእል ኢኻ። ናይ NASS ሓገዝ ትደሊ እንተኾንይካ፡ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ኣበይ ከምትነብር ክትመርጽ ኣይትኽእል ኢኻ።

ዘኾነ ሰደተኛ መንበሪ ገዛ ክረክብ ምስዘደሊ ናብ ናይ ከባቢ ባዓል ስልጣን ኣባይቲ ከመልክት ይኽእል። ካልእ ኣማራጺታት ከም ናይ ግሊ ወነንቲ ገዛን ምዝገባት ወነንቲ ገዛ ከመልክት ይኽእል። ዘኾነ ውሳኔ ቕድግ ምውሳድካ፡ ከተማኽር ይግባእ። ንሓበሬታ ብዛዕባ መንበር ገዛ ን Shelter ተወከስ። ናይ Shelter's ናይ ሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባ መምርሒ ኣብ ዝሰዕብ ኣድራሻ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። http://england.shelter.org.uk/shop/publications/adviser_tools/housing_guides/asylum_seekers_and_refugees

ነጻ ክንክን ጥዕና ክረክብ እኽእል'ዶ?

አስራርሓ ክንክን ጥዕና NHS (ሃገራዊ ኣገልግሎት ጥዕና) ተባሂሉ ይጽዋዕ። ሰደተኛታታትን ደለይቲ ዑቕባ ነጻ ክንክን ጥዕና ይረኽቡ። ብዛዕባ NHS ክርፈልጥ እንተደሊኻ፡ ብልዕሊ 40 ቋንቋታ ተዳልዩ ዘሎ በራሪ ጽሑፍ ከተንብብ ትኽእል። ናብ መርበብ ሓበሬታ ክፍሊ ጥዕና www.dh.gov.uk ብምኻድ ኣብ ናይ መድለዩ ሳጹን እዚ ዝሰዕብ ጸሓፍ 'Introduction to the National Health Service' ።

NHS Direct ዝበሃል፡ ኣብ ዓዲ እንግሊዝን ዌልስን ዝርከቡ ሰባት ሚስጥራዊ ዘኾነ ናይ ጥዕና ምኽርን ሓበሬታን ዘቕርብ 24 ሰዓት ብቲሌፎን ዝወሃብ ኣገልግሎት እዩ። ኣብ ትሓመሉ እዋን ወይ ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ሆስፒታል ወይ GP ኣድራሻ ምስ ትደሊ ናብ NHS Direct ፡ ብቁጽሪ ስልኪ 0845 46 47 ክትድውል ትኽእል። ኣተርጓሚ እንተደሊኻ ነቲ ትዛረቦ ቋንቋ ብእንግሊዝ ክትነግሮም ይግባእ።

ብ 11.04.08፡ ናይ ላዕለዋል ቤት ፍርዲ ዳኛ ኩሎም ሕቶኦም ዝተነጸገ ሓተትቲ ዑቕባ ክንክን ጥዕና ክረኽቡ ከምዘለዎም ትእዛዝ ኣመሓላሊፈ።

ሕጋዊ ምኽሪ ክረክብ ይኽእል'ዶ?

ሓደሓደ ውሳኔታት ቕድግ ምውሳድካ ወይ ቅጹ ምምላእካ፡ ሕጋዊ ምኽሪ ክትሓትት ኣገዳሲ እዩ። እዚ ኸኣ ኣብ ንዑቕባ ኣብ ተመልክተሉ እዋን፡ ንኣሉታዊ ውሳኔ ይግባኝ ኣብ ትብለሉ እዋን፡ ኣብ ናይ ምጽናሕ ፍቓድ ኣብ ተመልክተሉ እዋን ወይ ንምትእኽኻብ ሰድራቤት ኣብ ተመልክተሉ እዋን ክኸውን ይኽእል። ንቤ/ጽሕፈት One Stop Service ከተዘራርብ ትኽእል ወይ ንተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ መወዳእታ እዚ ጽሑፍ ተዘርዘርም ዘለዎ ማሕበራት ክትውከስ ትኽእል።

ብዛዕባ ‘ብኸመይ መንገዲ ናይ ዑቕባ ምክሪ ክትረክብ ከም ትኽእል’ ኣብ

www.advicenow.org.uk/asylumadvice መርቡብ ሓበሬታ ከተንብብ ትኽእል ኢኻ ሕዚ ሓበሬታ ኣብ መርቡብ ሓበሬታ www.multikulti.org.uk ብዘተፈላለየ ናይ ሰደተኛታት ቋንቋ ተዳልዩ ይርከብ።

ኣብናይ Asylum Aid Refugee Women’s Resource Project ብ ዓዲ እንግሊዝ ንዝርከባ ደቀንስትዮ ደለይቲ ዑቕባ ዝኸውን ናይ ሓበሬታ ጽሑፍ ኣዳልዩ ይርከብ። እዚ ጽሑፍ ድማ ኣብ ዝሰዕብ መርቡብ ሓበሬታ ብዘተፈላለየ ናይ ሰደተኛታት ቋንቋ ተተርጉሙ ይርከብ፤ www.asylumaid.org.uk

አማካሪ ብኸመይ መንገዲ ክረክብ እኽእል?

ኣብ መብዛሕትኦ እዋን ሓበሬታ ክትረክብን ውሳኔ ክትውስንን ተወሳኺ ሓበሬታ የድልዩኻ እዩ። እዚ ኣገልግሎት እዚ ኸኣ IAG (ሓበሬታ፡ምክሪን መምርሒን) ተባሂሉ ይጸዋዕ። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ብፋልይ ንሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን ናይ IAG ኣገልግሎት ዝህባ ብዙሓት ማሕበራት ይርከባ። ሓደ ካብዘን ማሕበራት **One Stop Service** ቤ/ጽሕፈት ኮይኑ፡ ናብ ካልኦት ማሕበራት ክመርሓኻውን ይኽእል።

ሰደተኛታታትን ደለይቲ ዑቕባን ካብ **learn direct** (ብቐጥታ ተመሃር) ዝበሃል ማሕበር ነጻ ናይ ስራሕ ምክርን መምርሕን ክረኽቡ ይኽእሉ። ምክሪ ክትረኽቡሎ ትኽእል መንገዲታት፡

- **ብኢንተርኒት ኣብ:** www.learn-direct-advice.co.uk
- **ብቴሌፎን፤** 0800 100 900. ዝተፈላለየ ቋንቋ ዝዛረቡ (ከም ፈረንሳይኛ፡ ፋርሲ፡ ሶማልያን ኡርዳ) ኣማኸርቲ ኣለው።
- **ብኢመይል:** <http://careersadvice.direct.gov.uk/contactus/>

Nextstep ዝበሃል ማሕበር ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝርከቡ ዕድሚኦም ካብ 20 ዓመት ንላዕሊ ዝኾኑ ሰባት ነጻ ናይ ትምህርትን ስራሕን ምክሪ ኣገልግሎት ይህቡ። ኣብ ከባቢኻ ዝረከብ ቤ/ጽሕፈት **nextstep** ክትረክብ ኣብ መርቡብ ሓበሬታ <http://nextstep.lsc.gov.uk> ክትርእይ ትኽእል።

Connexions ዝበሃል ማሕበር ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝርከቡ ምስ ኣብ ክለ ዕድመ 13-19 ዓመት ዝረከቡ ሰባት ብሓባር ይሰርሙ። ኣብ ከባቢኻ ዝረከብ ቤ/ጽሕፈት **Connexions** ክትረክብ ኣብ መርቡብ ሓበሬታ www.connexions-direct.com ክትርእይ ትኽእል።

ትምህርቲ ቋንቋ እንግሊዘኛ መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

ቋንቋ እንግሊዘኛ ንምታይ አመሃሮ?

ኣብ ዓዲ እንግሊዘ ኣብ ትነብረሉ አዋን፣ ናይዚ ዓዲ ቋንቋ ምዘራብ ክትክእል ጠቓሚ እዩ። ናይ ትነብረሉ ቦታ ቋንቋ ምክኣል፡ ብቐሊሉ ኣካል ናይቲ ሕብረተሰብ ክትከውን፡ ብጻት ከተጥሪን ከምእውን ስራሕ ኣብ ትደልዩሉ ክሕግዘካ ይክእል። ኣብዚ አዋን ናይ ዓዲ እንግሊዘ ዜግነት ዘመልክቱ ስደተኛታት፡ ክክለት ቋንቋ እንግሊዘኛኦም ESOL Entry Level 3 ክኸውን ኣለዎ። ካብ ቤት ትምህርቲ ወጻኢ እንግሊዘኛ ምምሃር፡ ንኣብሃህላ ናይ ቃላትን ዝተለመዱ ኣዘራርባታት ክትፈልጥ ይሕግዘካ እዩ።

ናይ ESOL ትምህርታታት ዝበሃሉ እንታይ ኢዮም?

ኣብ ዓዲ እንግሊዘ ብዙሓት ዝተፈላለዩ ናይ ቋንቋ ኢንግሊዘኛ ትምህርታታት ይርከቡ። መብዛሕቲኦም ናይ ESOL (ንኻልእ ቋንቋ ተዛረብቲ ዝውሃብ ትምህርቲ ቋንቋ እንግሊዘኛ) ትምህርቲ እዮም። እዚ ናይ ESOL ትምህርቲ ንኣብ ዝተፈላለዩ ደረጃ ዝርከቡ ተመሃሮ ዝግለጹ እዩ። ናይ መእተዊ ደረጃ (Entry level) ዝበሃል እቲ ዝተሓተ ደረጃ ትምህርቲ ኮይኑ፡ ኣብ 3 ንኡስ ደረጃ ይክፈል። እዞም ደረጃታት ከኣ መእተዊ ቁ.1፡ መእተዊ ቁ.2፡ መእተዊ ቁ.3፡ ይበሃሉ። ቋንቋ እንግሊዘኛ ንመጀመሪያ ትመሃር እንተሃለኻ ኣብ ደረጃ መእተዊ ቁ.1 ትጀምር። እዚ መእተዊ ትምህርቲ ማስ ትረወደኣ ድማ ናብ ደረጃ 1 ን ደረጃ 2 ይቐጽል። እዞም 5 ደረጃታት ናይ ESOL ኩሎም ንህይወትካ ብምልኡ ዘገልግሉ ክክለታት (Skills for Life) እዮም። እዚ Skills for Life ዝበሃል፡ ንትምህርቲ ናይ ቐጽሪ ትምህርቲን ናይ ESOL ትምህርቲ ንምምሕደሽ ተባሂሉ ብመንግስቲ ዝተወጠነ መደብ እዩ።

ቋንቋ እንግሊዘኛ ኣበይ ክመሃር ይክእል?

ኣብ ኮሌጃት

ኣብ ኮሌጃት ምምሃር እዞም ዝሰዕቡ ጥቕምታት ኣለዎ፤

- ብርክት ዝበለ ናይ ትምህርታት ምርጫ ክትረክብ ትክእል
- ብርክት ዝበሉ ሰባት ክትረክብ ትክእል
- ናይ ኮምፕዩተርን ቤተ መጻሓፍቲ ናይ ምጥቓም ብቐሊሉ ዕድል ክትረክብ ትክእል
- ናይ ኣገልግሎታት ተመሃሮ (Student Services) ምክሪ ብቐሊሉ ክትረክብ ትክእል

ኣብ ናይ ስደተኛታት ማሕበራት

ሓደሓደ ናይ ስደተኛታት ማሕበራት ናይ ESOL ትምህርቲ ይህባ እዮን። ሓደሓደ ካብዘን ማሕበራት RCOs (ማሕበረኮም ስደተኛታት) ክኾና ይክእላ። እዚ ማለት ከኣ፡ ካብ ሓደ ሃገር ወይ ኣከባቢ ዝመጹ ስደተኛታት ኣገልግሎት ዝህባ ማለት እዩ። ካል ኦት ማሕበራት ግን ብጠቕላላ ንኹሉ ስደተኛ ዘገልግላ እዮን። ኣብዘን ማሕበራት ምምሃር እዞም ዝሰዕቡ ጥቕምታት ኣለዎ

- ምስ ስደተኛታት ምስራሕ ልምዲ ምስ ዘለዎም ሰባት ሰለዝኾነ ዝበለጸ ተአማንነት ይህልዎ
- ናይ ኪኢላ ምክሪ ናይ ምርካብ ዕድል ክረክብ ይከኣል

አብ ናይ ብሕቲ ናይ ቋንቋ እንግሊዘኛ ኣብያተ ትምህርትታት

ሓዲሓዲ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ንሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን ብነጻ ናይ ቋንቋ እንግሊዘኛ ትምህርቲ ይህባ እዮን። እዘን ኣብያተ ትምህርትታት ካብ ሙሉእ መሳለጥያ ዘለወንን ዝተፈለለዩ ትምህርቲ ዝህባ ዓበይቲ ኣብያተ ትምህርትታት ዝተፈልዩ እዮን። ሰለዚ ቐድሚ ትምህርቲ ምጅግርካ፡ እቲ ዝወሃብ ትምህርቲ ደረጃኻ ምዃኑ ኣቐድሚካ ከተረጋግጽ ናብዘን ትምህርትታት ምብጻሕ እንተገበርካ ይምረጽ።

አብ ኢንተርኔት

ንኹሉ ደረጃ ቋንቋ እንግሊዘኛ ዝኸውን ብርክት ዝበሉ ምንጭታትን ነጻ ትምህርትታት ኣብ ኢንተርኔት ክረከብ ይከኣል። ናይዚ ዓይነት ትምህርቲ ቀንዲ ብልጫ ኣብ ዝጥዕመካ ጊዜን ቦታን ኮንካ ክትመሃር ትኽእል። ሓዲሓዲ ኣገዳሰቲ መርበብ ሓበሬታታት ካብዚ ንታሕቲ ተተቂሶም ይርከቡ፤

- www.bbc.co.uk/skillswise
- www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish
- www.learnenglish.org.uk
- <http://a4esl.org/>
- www.uefap.com

አብ ዝኾነ ቤተ መጻሕፍቲን ክፍት ማእከል ICT ኢንተርኔት ክትጥቀም ትኽእል። እዚኤን ማእከላት ድማ ኣብ ዝኾነ ስፍራ ከም ኣብ ማእከል ትምህርቲ ንዓበይቲ ወይ ኣብ ማእከል ማሕበረገጣት ክትረኽቡን ትኽእል። ማእከል UK Online ን learndirect ክልተ ካብተን ዝዓበዩ ማእከላት ICT እዮን። ሓዲሓዲ ማእከላት ክልቲኦም ዘጣመራ ክኾና ይኽእላ።

ማእከላት UK Online ዝድልዮ ናይ ICT መሳለጥያን ሓገዝ ኣብ ምጥቓም ኮምፕዩተርን ኢንተርኔት የቕርብ። እዞም ዝሰዕቡ ክትገብር ትኽእል፡

- ኮምፕዩተር ክትጥቀም
- ኢመይል
- ኢንተርኔት ክትጥቀም
- ሕጽእር ናይ 'መፈተንታ' ትምህርቲ ክትወስድ ትኽእል

ኣድራሻ ናይ ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ማእከል UK Online ክትፈልጥ እንተደሊኻ፡ ንናይ ከባቢ ቤት መጽሓፍቲ ክትሓትት፡ ወይ ብስ.ቐ 0800 77 1234 ክትድውል ወይ ኣብ መርበብ ሓበሬታ www.ukonlinecentres.com ክትርእይ ትኽእል። ሓዲሓዲ ማእከላት ካልእ ቋንቋታት ይምህሩ ሰለዝኾና፡ ብዛዕባ እዚ ንናይ ከባቢኻ ማእከል ክትሓትት ትኽእል ኢኻ።

ማእከላት learndirect ኮምፕዩተር ናይ ምጥቓም ዕድልን ቋንቋ እንግሊዘኛ ደረጃካ ብዙሕ ዓይነት ትምህርቲ የቕርባ። ዝቐረበ ማእከል learndirect ክትፈልጥ እንተደሊኻ ኣብ መርበብ ሓበሬታ www.learndirect.co.uk ክትርእይ ትኽእል። ማእከል learndirect ዝተፈለለዩ ትምህርትታት የበርክት፡ ከምእውን ክእለትካ ብምግምጋም ኣብ ደረጃኻ ንክትመሃር ይተሓባበር። ቀንዲ ናይ ESOL ትምህርቲ ELLIS ተባሂሉ ይጽዋዕ፡ ከምእውን ብዝተፈለለዩ ቋንቋ ተወሳኺ ሓገዝ የቕርብ። ከምኡ'ውን ማእከል learndirect ቋንቋ እንግሊዘኛ ምንም ንዘይፈልጡ 'መፈተንታ ቋንቋ እንግሊዘኛ' ትምህርቲ የቕርብ።

ትምህርቲ ቋንቋ እንግሊዘኛ ብኸመይ ክረከብ ይኽእል?

ትምህርቲ ቋንቋ እንግሊዘኛ ንክትረክብ፡

- ኣብ One Stop Service ዝርከብ ኣማኻሪ ወይ ወኪል ሰደተኛ ኣዘረርብ
- ናብ ናይ ከባቢ ኮሌጅ ብምኻድ ብዛዕባ ዝህብዎም ዓይነት ትምህርቲ ኣዘረርብ

- ናብ ናይ ስራሕ ኣማካሪ ብቁጽሬ ሰልኪ 0800 100 900 ክትድውል ወይ ኣብ መርብብ ሓበሬታ www.direct.gov.uk/careersadvice ክትርእይ ትኽእል

ደረጃኻ ንምፍላጥ ቅድሚ ናይ እንግሊዝ ትምህርቲ ምጅማርካ ፈተና ክትወሰድ ትኽእል ኢኻ። እንተሓሊፍካ ናይ ዝቅጽል ደረጃ ትሰጋገር። ቦታ እንተዘየለ ድማ ኣብ መዝገብ ተጸባዪ ትሰራዕ።

ከመይ ገይራ ክምዝገብ ይኽእል?

ክትምዝገብ ከሎኻ ኩነታት ኢምግራሽንካ ንምርግጽ ዶክመንትኻ ክትሕተት ትኽእል። እዚ ኸኣ ደብዳቤ ካብ Home Office ከተምጽእ ወይ ARC ክኸውን ይኽእል። ናይ ዑቕባ ደገፍ ወይ በነፊት ትቕበል እንተኾምንካ መረጋገጺ ከተቕርብ ኣለካ።

እዚ ትምህርቲ ክንደይ ገንዘብ ይውድእ?

ካብ 2007/08 ጀሚሩ ኩሎም ስራሕ ዘይብሎም ወይ ብመሰረት ዝቕበሉዎ ወርሓዊ ደመዞ በነፊት ዝቕበሉ ሰደተኛታት ነጻ ናይ ESOL ትምህርቲ ከወሃቦም ክቅጽል እዩ።

እንተኾነ ግን፡ ደላዩ ዑቕባ እንተድኣ ኮይንካ ናይ ዑቕባ ሕቶ ካብ ዘቕረብካሉ ዕለት ጀሚሩ ንሽዱሽተ ወርሒ ዝኸውን ጥራሕ ኢኻ ናጻ ናይ ESOL ትምህርቲ ክትመሃር መስል ዘለካ። ከምኡ'ውን ንሕቶ ዑቕባኻ ይግባኝ ወይ ድማ መልሲ ትጽብ ዘለኻ ክትከውን ይግባእ። ሕቶኻ ዝተነጸገን ናብ ሃገርካ ክትምለስ ስለዘይትኽእል ካብ ቤት ጽሕፈት NASS ናይ 'Section 4' ሓገዝ ትረክብ እንተኾንካ፣ ናይ ESOL ትምህርቲ ብናጻ ክትመሃር ትኽእል ኢኻ።

ኣብ ክለ. ዕድመ 16-18 ዓመት ትርኩብ ደላዩ ዑቕባ እንተኾንካ ናይ NASS ሓገዝ ትረክብ ወይ ድማ ሰድራ ዘይብሉ ብኣገልግሎት ማሕበራዊ ጉዳያት ትእለ እንተኾንካ ናጻ ናይ ESOL ትምህርቲ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። እንዳተመሃርካ ከለኻ 19 ዓመት እንተመሊእካ ድማ ነቲ ዝጀመርካዮ ኮርስ ክሳብ ትውድእ ክትመሃር ይፍቐደልካ እዩ። ኣብ ናይ ተጸባዪ መዝገብ ከለኻ 19 ዓመት እንተመሊእካ ድማ ነቲ ኮርስ ብናጻ ክትመሃር ትኽእል ኢኻ።

ነዚ ናይ እንግሊዘኛ ቋንቋ ትምህርቲ ዝኽፈል ክፍሊት፡ ከካብ ኮሌጃን በቲ ትኸፍሎ መጠን ክፈላለ ይኽእል እዩ። ሰደተኛታት በቲ ዝወሓደ ዜጋታት ዝኸፍልዎ መጠን ክኸፍሉ ይፍቐደሎም እዩ። እንተኾነ ግን ደለይቲ ዑቕባ ዝለግለ ናይ ወጻኢተኛታት ክፍሊት (ምንም እኳ ነፍስ ወከፍ ኮሌጅ ናታ ዝኾነ ኣረኣኣይ ይሃልዎ) ክኸፍሉ ክግደዱ ይኽእሉ እዮም።

ትምህርቲ ብኸመይ ክመርጽ ይኽእል?

ኣብ ብዙሕ ናይ ESOL ትምህርቲ ዝወሃቡ ኣከባቢ ትነብር እንተደኣኮንካ፡ እንታይ ዓይነት ትምህርቲ ከምትደሊ ከተማርጽ ይግባእ። እንተተኻኢሉ ምስ ኣማካሪ ተዘራረብ። ንግኻ ብዝበለጸ ክሕግዘካ ዝኽእልን ዝቕረብ ቦታ ምምራጽ ኣገዳሲ እዩ።

- ናይ ትምህርቲ ESOL ምስ ካልእ ትምህርቲ ተጻሚዱ ክትመሃር ትደሊ ዲኻ?
- ወይ ኣብ ሓደ ክፋል ናይ ቋንቋ ጥራይ ዲኻ ከተተኩር ትደሊ?
- ኣብ ፍሉይ ሙያ ዘተኮረ ዓይነት ትምህርቲ ዲኻ ትደሊ?
- ኣብዮኣይ ጊዜ ክትመሃር ትደሊ?

ካብ ክፍሊ ወጻኢ ብኸመይ መንገዲ ኢንግሊዘኛ ክመሃር ይኽእል?

ዝበለጸ ቋንቋ እንግሊዘኛ ክትመሃር እንተደሊኻ፡ ካብ ክፍሊ ወጻኢ'ውን ልክዕ ከምቲ ኣብ ክፍሊ ትገብር ጻዕሪ ክትጽዕር ኣለካ። ብዘተኻእለ መጠን እንግሊዘኛ ምጥቓም ክእለትካ ብዝቐልጠፈ ከማዕብሎ ይኽእል። ብጻትካ ከማኻ ሓደ ዓይነት ቋንቋ ዝዛረቡ እንተኾይኖም፡ ዋላ ንሓደ ሰዓት ኣብ መዓልቲ ይኹን ብእንግሊዘኛ ክትዛረቡ ክትሓቶም ይግባእ።

ቴሌቪዥን ምርአይ

ዝተፈላለዩ መደባት ቴሌቪዥን ምርአይ ክክለት ቋንቋ እንግሊዘኛ የጣዕብሎ እዩ። እንግሊዘኛ ቋንቋ መጀመሪታኻ እንተኾይኑ፡ ኣብ መደብ ህጻናት ቀሊል ቋንቋ እንግሊዘኛ ስለዝጥቐሙን ብዙሕ ምድግጋም ስለዘለዎ ንምርአይ ዝበለጸ መደብ እዩ። ሓደስቲ መደባት ስለዝደጋገሙን ብዛዕባ ናብራ ዓዲ እንግሊዘ ስለዝንጸባርቑ ጠቐምቲ መደባት እዮም። ቴሌቪዥንን 'teletext' እንተሃልዮሞ ሓደሓደ መደባት ብጽሑፍ ከተንብሮም ስለትክእል 888-ብምጽቓጥ ዝዘረብ ዘረባ ከተንብሮ ትክእል ኢኻ። ዲጂታል ቴሌቪዥን እንተላትካ፣ ካብቲ ሴትኣፕ ሜኑ (set-up menu) 'subtitles' ብምምራጽ ቀጺሉ ዝመጽእ መምርሒታት ትክእል ኢኻ። ናይ ቴሌቪዥን መደባት ተመሊስካ ክትሪሎም ምእንታን ኣብ ቪድዮ ክትቐድሎም ትክእል ኢኻ።

ምስጣዕ ራድዮ

ምስጣዕ ራድዮ ካልእ ዝበለጸ መምሃሪ መንገዲ እዩ። ብዝተኻእለ መንገዲ ኩሉጊዜ ረድዮ ክትሰምዕ ይግባእ። ኣብ መጀመሪታ ከይርደኣካ ይክእል እዩ። ይኹን እምበር ቀስ ብቀስ ክርደኣካ ክጅምር እዩ። ናይቲ ከባቢ መደበር ራድዮ ምጽጣዕ፡ ነቲ ናይ ከባቢ ኣዘራርባ ክትለምዶን ኣብ ከባቢኻ ዝግበር ነገራት ክትፈልጥ ክሕግዘካ ይክእል እዩ። ሓደሓደ መደባት ኣገደስቲ ክኾኑ ስለ ዝክእሉ ክትመልኦም ጠቐምቲ ክኾኑ ይክእሉ እዮም።

ምንባብ

ጋዜጣ፡ መጽሔትን መጽሓፍን ምንባብ፡ ክክለት እንግሊዘኛኻን መዝገብ ቃላትካ ከጣዕብሎ ይክእል እዩ። መብዛሕቲኦም ናይ ከባቢ ጋዜጣ ብነጻ ክትረክቦም ትክእል ኢኻ። መዓልታዊ ሃገራዊ ጋዜጣ ብክልተ መልክዕ ይሕተም፡ ብጽሑፍን ብታብሎይድን። ናይ ጽሑፍ (ከም The Times ን The Guardian) ወግዓዊ ኣጻሓሕፋን ጽፋይ እንግሊዘኛን ዝበዝሐ ክፋሉ ናይ ፖለቲካን ቁጠባን ዜና ዝሓዘ እዩ። ታብሎይድ ዝበሃል (ከም The Sun ን The Daily Express) ብናይ መዓልታዊ ኣዘራርባ እንግሊዘኛ ዝተጻሕፈን ዝበዝሐ ክፋሉ መዛናግዲን ስፖርት ሓዘል ትሕዝቶ ዘለዎ እዩ።

ናብ ቤት መጻሕፍቲ ምኻድ

ቤተ መጻሕፍቲ ኮፍ ኢልካ ከተንብብሉ ትክእል ምቹእ ቦታ እዩ። ኣባል ናይ ቤት መጻሕፍቲ ክትከውንን ከምፕዩተርን ኢንተርኔት ክትጥቐም ትከክሎ ነገር የለን። እትኸይ ቤተ መጻሕፍቲ ናይ ዝተፈላለዩ ሕብረተሰብ ቋንቋታት ዝሓዙ መጻሕፍቲ ክህልዎ ይክእል። ካልእ ነገራት ከም ምልቓሕ ቪድዮ ወይ DVDs ወይ ካብ ከምፕዩተር ዝኾነ ወረቐት ምሕታም ክትከፍል ትክእል ኢኻ። ኣባል ቤተ መጻሕፍቲ ክትከውን ኣድራሻኻ ዘለዎ 1 ወይ 2 ናይ መንነት መረጋገጺ ፎርም ከተምጽእ ይግባእ። እዚ ፎርም ከኣ ደብዳቤ ካብ Home Office ወይ ናይ ገዛ ውዕል ወይ ደብዳቤ ካብ GP ክኸውን ይክእል።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ

ናይ ወለንተኛ ስራሕ (Volunteering) ምስራሕ ንክክለት ናይ ቋንቋ እንግሊዘኛኻ ከጣዕብሎ ይክእል እዩ። ብተወሳኺ ክትሰርሕ፡ ክክለት ከተጥሪን ንሕብረተሰብካ ኣበርክቶ ክትገብር ይሕግዘካ እዩ። ተወሳኺ ሓበሬታ ንምርካብ ኣብ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ዝብል ኣርእስቲ ዝሓዘ ክፋል ናይዚ ጽሑፍ ከተንብብ ትክእል ኢኻ።

ኣብነት ምክታል

ኣብነት ምክታል (Mentoring) ማለት ናይ ካልእ ሰብ ኣበር ምክታል ማለት እዩ። ናትካ ኣብነት (mentor) ዝበሃል ሰብ ኣብ ዓዲ እንግሊዘ ከም ኣብነት፣ ኣስ ኣሰሩ ክትክተል ትደሊ ሰብ ማለት እዩ። ብዛዕባ ዝተፈለለዩ ጉዳያት ክትዛረብ ወይ ናትካ ኣብነት ንተወሰኑ ሰራሓት ክትሰርሕ ክተሓጋዝካ ይክእል። ንዝኾነ ዘለዉ መደባት ክትፈልጥ ንቤት ጽሕፈት One Stop Service ክትሓትት ትክእል ኢኻ።

Time Together ዝበሃል መደብ ብ Timebank ዝበሃል ግብረ ሰናይ ማሕበር ዝምራሕ፡ መደብ ሃገራዊ ኣብነት ምክታል ስደተኛታት እዩ። ተሳታፊ ናይዚ መደብ እንተኾንካ፡ ን 1 ዓመት ምስ ኣብነት ንሰባት ብምኻን ዝሰልጠነ ሰብ ክትጻመድ ኢኻ። ኣብ ዓዲ እንግሊዘ ብዙሓት ናይ Time Together መደባት ይርከቡ። ንዝበለጸ ሓበሬታ ኣብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ www.timetogether.org.uk ከተንብብ ትክእል።

ትምህርቲ

መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

አሰራርሓ ስርዓተ ትምህርቲ ዓዲ እንግሊዝ ከመይ እዩ?

ስርዓተ ትምህርቲ ዓዲ እንግሊዝ ካብ ዝመጻካሉ ሃገር ክፍለ ይኸእል እዩ። ንዓባይቲ ዝኸውን ትምህርቲ ኣብ ኮሌጃትን ዩኒቨርሲታት ይወሃብ እዩ። ዝተፈላለዩ ዓይነት ትምህርቲ ክትመሃር ትኸእል ኢኻ። ንዓኻ እንታይ ዓይነት ትምህርቲ ልክዕ ምዃኑ ምስተፈለጠ፡ ኣባይ ቦታ ትመሃር ከምዝግብኣኻ ዮፍልጠካ። ናይ ዩኒቨርሲቲ ተመሃራይ ምዃን ከም ክብሪ ዘለዎ ክቐጽር ይኸእል እዩ። እንተኾነ ግን ኣብዚ እዋን ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ብርክት ዘበለ ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ኣብ ኮሌጃት ይወሃቡ እዮም። ገለ ካብ ከተሰተውዕሎ ዝግበኣኻ ነገር ግን፡ ምምራጽ ዓይነት ትምህርቲ፡ ደረጃ ብቕዓት፡ ዝኸፈል ወጻኢ፡ ዘሎ ሓገዛትን ናብ ናይ መጻኢ መደብካ ብኸመይ ክሰማማዕ ከምዝኸእል ክትሓስበሉ ይግባእ።

ሓደሓደ ሓበሬታ ብዛዕብ ስርዓተ ትምህርቲን ዝተፈላለዩ ብቕዓታትን፡ ኣብዞም ዝሰዕቡ መርበብ ሓበሬታታት ክትርእይ ትኸእል

- www.direct.gov.uk/EducationAndLearning
- www.qca.org.uk

ናይ መእተዊ ረጅሒ እንተማሊእኻን ወጻኢታትካ ክትሸፍል ትኸእል እንተኾንኻን፡ ዝኾነ ዓይነት ትምህርትን ደረጃን ክትመሃር ትኸእል ኢኻ።

ተወሳኺ ትምህርቲ ዝበሃል እንታይ ዓይነት ትምህርቲ እዩ?

ተወሳኺ ትምህርቲ (Further education) ዝበሃል ካብ 16 ዓመት ንዳሓር ዝወሃብ ዓይነት ትምህርቲ ኮይኑ ደረጃኡ ግን ካብ ደረጃ ዲግሪ ትሕት ዘበለ እዩ። ዕላማ ናይዚ ዓይነት ትምህርቲ ንሰባት ንስራሕ ወይ ንቐጻሊ ትምህርቲ ክስገዙም ዝኸእል ስልጠና ምቕራብ እዩ። ዝወሃቡ ትምህርትታት ትጻጸፍኻት ዘለዎምን ዝተፈላለዩን እዮም። ሓደሓደ ዝለዓለ ትምህርትታት ኣብ ኮሌጃት ተወሳኺ ትምህርቲ ይወሃቡ እዮም።

ናይ ተወሳኺ ትምህርቲ ንክትመሃር ክንደይ እዩ ዝኸፈሎ?

መብዛሕቲኦም ረድኤት ዝቐበሉ ስደተኛታት ተወሳኺ ትምህርቲ ብናጻ ክመሃሩ ይኸእሉ እዮም። ክትምዘገብ ከለኻ እዚ ሓገዝ ትቐበል ምዃንካ መረጋገጺ ከተቐርብ ኣሎካ። ንኻልኦት ግን፡ መብዛሕቲኦ ንዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ክኸፍሉ ይግደዱ። ስደተኛታትን ከም ደቂ ዓዲ ዝከፍልዎ ዝተሓተ ክፍሊት እዮም ይኸፍሉ።

ካብ 2007/08 ጀጫሩ፡ ደለይቲ ዑቕባ (ካብ 19+ ዓመት ንላዕሊ ዝኾኑ)፡ ክሳብ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ሹድሽተ ወርሒ ዝገብሩ (ከምእውን ንዝቐረብዎ ሕቶ ወይ ይግባኝ መልሲ ይጸበዩ እንተለው) ካብ ናይ ህዝባዊ ዝምወላ ዝለዓለ ትምህርቲ ዝህባ ኣብያተ ትምህርቲ ብናጻ ክመሃሩ ኣይክፍቀደሎም እዩ። እዚ ማለት ድማ ኣብ ውሽጢ እዘን ሹድሽተ ኣዋርሕ ዝለዓለ ትምህርቲ ክመሃሩ ኣብ ዝደልይሉ እዋን ከም ወጻእተኛ ልዑል ዝኾነ ክፍሊት ክኸፍሉ ይግደዱ። እንተኾነ ሓደሓደ ኮሌጃት ንደለይቲ ዑቕባ ከም ደቂ ዓዲ ትሑት ዋጋ ክኸፈሉ ከፍቅዳ ይኸእላ እዮን።

ስለዚ ንደለይቲ ዑቕባ ዝኸውን ናይ ትምህርቲ ወጻኢታት ብዝምልከት ተወሳኺ ሓበሬታ ዘድልዮኩም እንተኾይኑ፡ ኣብዚ ናይ መምርሒ ጽሑፍ ኣርኩብ ዝብል 'Learning English' ክፋል ኣብ ትሕቲ 'ንትምህርቲ ክንደይ ንንዘብ ይኸፈል?' ዝብል ኣርእስቲ ከትንብቡ ትኸእሉ ኢኹም።

ንተወሳኺ ትምህርቲ ዝኸውን እንታይ ዓይነት ናይ ገንዘብ ሓገዝ ይርከብ?

ናይ ተመሃራይ ናይ ገንዘብ ሓገዝ (Learner support funds) ዝበሃል ብሓደ ሓደ ኮሌጃት ንተመሃሮ ንመምሃሪ ወጻኢታት፤ ከም ናይ መጓጓዣ ወይ ናይ መጻሓፍቲ ዝወሃብ ሓገዝ እዩ። ኣብ ክለ. 16-18 ዓመት ዝርከቡን ካብ NASS ሓገዝ ዝቐበሉ ድለይቲ ዑቕባ ነዚ ሓገዝ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም። ካብ 19 ዓመት ንላዕሊ እንተኾይኖም ግን ኣይፍቐደሎምን እዩ።

ቐቡል ስደተኛን ወዲ 16 ዓመት ወይ ንላዕሊ እንተኾንካ፡ እዚ ሓገዝ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። ዘይቐቡል ስደተኛ እንተ ኮይንካ፤ ግን ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ክትጸንኡ ፍቓድ እንተለካ፡ ንናይ ተመሃሮ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ንክትቐበል ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ካብ 3 ዓመት ንላዕሊ ክትገብር ኣለካ። እዚ ግን ነዚ ናይ 3 ዓመት ናይ ምንግር ረቂሒ ዘየመልኡ ኣብ ክለ. 16-18 ዓመት ዝርከቡ ቐቡላት ስደተኛታት ኣይምልከትን እዩ።

ብተወሳኺ ንትምህርቲ ዝኸውን ናይ ጃባ ገንዘብ (Education Maintenance Allowance (EMA)) ክትቐበል ትኽእል ኢኻ። እዚ EMA ዝበሃል ብመንግስቲ ዝዳሎ መደብ ንኻብ 16-19 ዓመት ዝረከቡ ብዘይብኩራት ኣብ ትምህርቲ ወይ ኮሌጅ ትምህርቶም ዝከታተሉ ተመሃሮ ኣብ ሰሙን ካብ £10 ክሳብ £30 ናይ ገንዘብ ሓገዝ ዝህብ መደብ እዩ። እዚ ገንዘብ ክትቐበል፡ ናይ ገዛኻ ኦቶሞቲቭ ይውስኖ እዩ። እዚ ሓገዝ ድግ ንመግስቲ ዝተቐበሎ ስደተኛ፡ ናብ ሰብአዊ ማህበር ዑቕባ ዘለዎ ወይ ናይ ILR ወረቀት ዘለዎም ሰባት ጥራይ ይወሃብ። እንተደኣ ናይ ILR ወረቀት ኣለካ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ን3 ዓመት 'ordinarily resident' (ነባሪ) ዝተቐመጥካ ኢኻ ማለት እዩ።

ናይ ተወሳኺ ትምህርቲ መእተዊ ረቂሒ እንታይ እዩ?

መብዛእትኦም ትምህርታት ውሱን ዝኾነ ረቂሒ የብሎምን። እንተሃልዩ ግን ኣብ ናይ ኮሌጅ በራሪ ጽሑፍ (prospectus) ክትርኢ ትኽእል ኢኻ። ዝኾነ ትምህርቲ ክትወስድ ብቕዓት ሃልዩካ እንተኾነ ግና መእተዊ ረቂሒ ዘይተማልእ እንተኾንካ ንተሓጋጋዚ መምህር ከተዘራርቦ ትኽእል ኢኻ። እዚ ኸኦ ኣጲር ፈተና ሂሶም ከእትወኻ ሰለዝኽእሉ።

ንዝወሃቡ ትምህርታት ብደንቢ ክትከታተል ክትኽእል፡ ክእለት ቋንቋ እንግሊዘኛኻ ጽቡቕ ክኸውን ይግባእ። ክእለት ናይ እንግሊዘኛኻ እኹል እንተዘይኮይኑ ግን፡ ክሕግዮኻ ዝኽእሉ ብርክት ዝበሉ ናይ ESOL ትምህርታት ይርከቡ። ምስ ናይ ESOL ትምህርታት ብሓገር ዝወሃቡ ካእል ትምህርታት'ውን ኣለዉ ወይ ኣብ ትመሃረሉ ኮሌጅ ተወሳኺ ናይ ቋንቋ እንግሊዝ ትምህርቲ ዝህብ ክኸውን ይኽእል።

ናይ ተወሳኺ ትምህርቲ ብኸመይ ክጅምር ይኽእል?

- ናብ ናይ ከባቢ ኮሌጅ ብምኻድ ናይ ኮሌጅ በራሪ ጽሑፍ ከተንብብ ወይ ምስ ኣገልግሎት ተመሃሮ ክትዘራረብ ትኽእል
- ናይ ከባቢ ቤት መጻሕፍቲ'ውን ናይ ኮሌጃት በራሪ ጽሑፍ ይርከቡን እዩ
- ኣብ ናይ ኮሌጅ መርበብ ሓበሬታ ክትርእይ ተኽእል
- ካልኦት መርበብ ሓበሬታ ከም www.hotcourses.com ወይ www.direct.gov.uk/careersadvice ክትርእይ ትኽእል።

ናይ ተወሳኺ ትምህርቲ ዓይነት ብኸመይ ክመርጽ ይኽእል?

ንተመሃሮ ዓይነት ትምህርቲ ክትመርጽ ከለኻ ክትጥንቀቅ ይግባእ፡ ብሕልፊ ዝኸፈሎ ዓይነት ትምህርቲ እንተኾይኑ፡ ቕድሚኡ ምውሳኔካ ኣቐዲምካ ምስ ኣማካሪ ከተዘራርብ ይግባእ። ሓደሓደ ዓይነት ትምህርታት ሓደ ዓይነት ክፍሊት ክህልዎም ይኽእል፡ ነገር ትምህርቲ ምስ ወዳእካ ግን ዝለግል ዋጋ ዘለዎ ዓሰቢ ክትረክብ ትኽእል።

ከም ዝንግሌኻ መሰረት፡ ካብዘም ዝሰዕቡ ሓደ ወይ ሕዋስ ናይ ክልቲኦም ክትመርጽ ትኽእል

- ናይ ሙያ ትምህርቲ - ናይ ሙያ ወይ ብኢድ ዝሰራሕ ነገር ደስ ዝበለካ እንተኾይኑ
- ኣካዳሚያዊ ትምህርቲ - እዚ ኸኦ ናይ ትንተና፡ መጽናዕቲ ወይ ጽንሰ ሓሳባት ዝንግሌ ምስ ዝህልወካ

እዚ ናይ ሙያ ወይ ኣካዳሚያዊ ምርጫኻ፡ ግመጻኢ እንታይ ትደሊ ክውስኖ ይኸእል እዩ። ኣጋጣሚ ኾይኑ ግን ሰራሕ ዝርከብሎም ዓይነት ትምህርቲታት ንደለይቲ ዑቕባ ብዘይ ናይ ሰራሕ ፍቓድ ወረቐት ኣይፍቐደሎም እዩ። ኣብዚ ከምዚ ኩነታት እንተሃለኻ፡ ንኮሌጅ ከተዘራርብ ትኸእል ኢኻ። ምስ ናይ ESOL ትምህርቲ ብሓባር ዝወሃቡ ናይ ሙያ ትምህርቲ ክህልዉ ይኸእሉ ኢኹም።

ክልቲኡ እዚ ናይ ሞያዊን ኣካዳምያዊ ትምህርቲታት ንዓኻ ልክዕ ኣይኮኑን ኢልካ ክትሓብብ ትኸእል ኢኻ። ስለዝኾነ ፍሉይ ክእለት ከተጥሪ ዝሕግዙ ትምህርቲታት ከም ICT ወይ ናይ መደረ ምስግዕ ክእለት ዝሓመሰሉ ትምህርታት ክትመሃር ትኸእል ኢኻ። ካልእ ኣማራጺውን ንዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ዝኸውን ናይ መሰጋገሪ ትምህርቲ፡ ከም ፍሉት መዳለዊ ትምህርቲ፡ ናይ Access ትምህርታትን ናይ ኣካዳሚ ቋንቋ እንግሊዘኛ ክትመሃር ትኸእል።

ናብ ናይ ተወሳኺ ትምህርቲ ብኸመይ መገዲ ከመልክት ይኸእል?

ናብቲ ኮሌጅ ብቐጥታ ከተመልክት ይግባእ። ሙብዛሕትኡ ግዜ ናይ ምዝገባ ኣዋርሕ፤ ካብ ጥሪ ክሳዕ መስከረም እኳ እንተኾነ፡ ሓደሓደ ትምህርቲታት ኣኣብ ሰሚስተር ስለዝወሃብ ኣብ ዝኾነ እዋን ከተመልክት ትኸእል ኢኻ። ናብ ኮሌጅ ንክትምዝገብ ክትከይድ ከለኻ ክትማልኦም ዝግበኣካ ነገራት፤

- ናይ ARC ወይ ካልእ ናይ Home Office ዶክመንት
- ናይ NASS ሓገዝ ወይ ረድኤት ከምትቕበል ዘረጋግጽ ደብዳቤ

እቲ ኮሌጅ እንታይ ዓይነት ሓገዝ ይህብ?

ኣብ ኮሌጅ ናብራ እንተኸቢድካ፡ ንተሓጋጋዚ መምህር ወይ ንኣገልግሎት ተመሃር ከተዘራርብ ይግባእ። እቲ ኮሌጅ ተወሳኺ ናይ እንግሊዘኛ ትምህርቲ ወይ ናይ ሙያ ወይ ICT ትምህርቲ ዘቅርብ ክኸውን ይኸእል። ሸግርካ ግን ብሕታዊ እንተኾይኑ፡ እዚ ኮሌጅ ምስ ንሸግርካ እተካፍሎ ናይ ተመሃር ድሕነት በዓል ሰልጣን ከራኽበካ ይኸእል እዩ።

ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ዝበሃል እንታይ እዩ?

ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ (Higher education) ኣብ ዩኒቨርሲታት፡ ናይ ዝለዓለ ትምህርቲ ዝህባ ናይ ኪነጥበብ ወይ ሕርሻ ኮሌጃት ወይ ተወሳኺ ትምህርቲ ዝህባ ኮሌጃት ዝወሃብ ዘጠቓልል ዓይነት ትምህርቲ እዩ። ነዚ ትምህርቲ ንክትውድኦ ካብ 1 ክሳብ 6 ዓመት ክወስደልካ ይኸእል እዩ። እዚ ኸኣ ብእትወሰዶ ዓይነት ትምህርትን ብቕዓትን እዩ ዝውስን። ደረጃኡ ኸኣ ቕድመ ምረቓ ወይ ድሕረ ምረቓ እዩ ክኸውን።

ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ተግሂርካ ብሰለሰተ ቀንዲ ብቕዓት ክትምረቓ ትኸእል፤

- ዲፕሎማ
- ዲግሪ
- ናይ ሙያ ብቕዓት ወረቐት

ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ክትመሃር ክንደይ ትኸፍል?

ክፍሊት ናይ ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ኣደናጋሪ ክኸውን ይኸእል እዩ። ኣብ ዩኒቨርሲታት ብ 'ናይ ደቂ ዓዲ ክፍሊት' ከምእውን 'ናይ ወጻእተኛ ክፍሊት' ዝበሃል ክልተ ዓይነት ክፍሊት ኣሉ። ሰደተኛ (ባዓል ቤት ወይ ውላድ ናይ ሰደተኛ) እንተኾንካ ንመዓልታዊ ይኹን ምሽታዊ ልክዕ ትምህርቲ ከም ናይ ደቂ ክፍሊት ትኸፍል።

ደላዩ ዑቕባ እንተኾንካ ግን ንመዓልታዊ ይኹን ምሽታዊ ዝለዓለ ትምህርቲ ክትመሃር፡ ልክዕ ከም ወጻእተኛ ክትከፍል ትግደድ። እንተኾነ ግን እታ ዩኒቨርሲቲ ነዚ ክፍሊት ትውስን። ሓደሓደ ንደልቲ ዑቕባ ከም ደቂ ዓዲ ክፈልፉ የፍቅዳ፡ ካልኦት ድማ ከከም ሰቡ ይውስና። ዝበለጸ ግን ንዝተወሰኑ ትምህርቲታት ንዩኒቨርሲቲ ከተዘራርብ ትኸእል ኢኻ።

ካብ መስከረም 2008 ጀሚሩ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝርከባ ዩኒቨርሲታትን ኮሌጃትን ንሓደሽቲ መዓልታዊ 'ናይ ደቕ ዓዲ ክፍሊት' ዝምልከቶም ተመሃሮ ንዓመት £3,145 ከክፍሉ ክጅምሩ እዮን። 'ናይ ወጻእተኛ' ክፍሊት ግን ልዕሊ ዕጽፊ ናይዚ ክፍሊት እዩ።

ንዝለዓለ ትምህርቲ ዝኸውን እንታይ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ኣሎ?

ቀዳማይ ዲግሪ ዝመሃር፡ ወይ ናይ ድሕረ ምረቓ ናይ ምምህርና ሰልጠና ዝመሃር ወይ ካልኦት 'ዝተፈቐደልካ ትምህርቲ' (ከም HNC ወይ HND ወይ መሰረታዊ ዲግሪ ዝኣመሰሉ) ትመሃር ብመንግስቲ ቅቡል ዝኾነ ሰደተኛ እንተኾንካ፡ ንናይ ተመሃሮ ሓገዝ (student support) ክትቐበል ብቐፅ ኢኻ። ከምእውን ናይ ILR (ብመንግስቲ ቅቡል ዝይኮነ ሰደተኛ)፡ ELR, ELE, HP ወይ DL ወረቐት እንተለካ፡ ነዚ ንናይ ተመሃሮ ሓገዝ ክትቐበል ብቐፅ ኢኻ። እንተኾነ ግና ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ንሰለስተ ዓመት ወይ ልዕሊ 'ዝተቐመጥካ' ክትከውን ይግባእ። እዚ ድማ ነቶም ተወሳኺ ናይ ዘይተወሰነ ናይ ምንግር ፍቓድ ክረኽቡ ሕቶ ኣቕሪቦም መልሲ ዝጸበዩ ዘለው'ውን የጠቓልል። ደለይቲ ዑቕባ፡ ምንም እኳ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ነዊሕ ይጽገሑ ነዚ ናይ ተመሃሮ ሓገዝ ይኹን ንኻልእ ወጻኢታት ሓገዝ ክረኽቡ ብቐፅ ኣይኮኑን።

ናይዚ ትቐበሎ ሓገዝ መጠን ግን ቦቲ ናትካ (ቤተሰብካ) ኣታዊ ዝውሰን እዩ። ንሓበሬታ ኣብ ዝሰቡ መርበብ ሓበሬታ ተመልከት፡

- www.studentfinancedirect.co.uk
- www.scholarship-search.org.uk
- www.hero.ac.uk

ንናይ ተመሃሮ ሓገዝ ክትቐበል ብቐፅ ዘይኮነ ደላዩ ዑቕባ ወይ ሰደተኛ እንተኾንካ፡ ንዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ መምሃሪ ዝኸውን ገንዘብ ክትረክብ ኣሽጋሪ እዩ። ትህርታዊ ወፊያታትን ግበረ ሰናይ ማሕበራት ዝተወሰነ ናይ ገንዘብ ሓገዝ የቐርባ እዮን። ናይ ሰደተኛታት ናይ ትምህርቲ ሓገዝ (CARA) ዝበሃል ማሕበር ንናይ ገንዘብ ሓገዝ ኣበይ ትረክብ ዝገልጽ 'Higher Education Pathways' ዝብል ጠቓሚት ዝኾነት ንእሽተይ መጽሓፍ ኣላቶም። ንሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባ ብነጻ ትወሃቡ። ናይ CARA ብስ.ቐ. 020 7021 0880 ክትድውል ወይ ኣብ መርበብ ሓበሬታ www.academic-refugees.org ክተንብብ ትኽእል።

ኣብ ሞንጎ ናይ ኢምግራሽን ኩነታት እንተተቐደሩኻ?

ደላዩ ዑቕባ ኔርካ እም ንናይ ዑቕባ ሕቶኻ ኣምንታዊ ዝኾነ ውሳኔ እንተረኽብካ፡ ንታ ዮኒቨርሲቲ ብዝቐልጠል ክትሕብር ይግባእ። እዚ ኸኣ ከም 'ደቕ ቃዲ' ክትከፍልን ንናይ ተመሃሮ ሓገዝ ክትረክብ ይስግዘካ። ንዝኾነ ኣውንታዊ ውሳኔ ንዝመጽእ ክፍሊት ከም ናይ 'ደቕ ዓዲ' ክትከፍል መሰል ኣለካ። ንናይ ተመሃሮ ሓገዝ ብቐፅ ክትከውን ግን ካብ Home Office ብዝተወሃበካ ውሳኔ ይውሰን።

ብመንግስቲ ዝተፈቐደሉ ሰደተኛ እንተኾንካ (ምስ ወይ ብዘይ ILR) ንዝመጽእ ናይ ትምህርቲ ግዜ ዝኸውን ሓገዝ ናይ ምርካብ መሰል ኣለካ። ብተወሳኺ እዚ ናይ ሰደተኛ ፍቓድ ትምህርቲ ካብ ዝጀመረሉ ዘሎ 3 ወርሒ ውሽጢ እንተተቐበልካ፡ ናይ ዘሎ ናይ ትምህርቲ ዓመት ሓገዝ ክትረክብ ትኽእል። ናይ ኢምግራሽን ኩነታትካ ካብ ዝቐየር ዘሎ ናይ መጀመሪያ ሰሚስተር ናይ መንበሪ ዝኸውን ሓገዝ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ።

እንተደኣ ናይ ELR, ELE, HP, DL ወይ ILR (ብዘይ ቅቡል ሰደተኛ ምዃንካ) ወረቐት ረኺብካ፡ ነዚ ሓገዝ ክትረክብ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዓመት ዝተቐመጥካ ክትከውን ኣለካ።

ንዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ዝኸውን መእተዊ ረጅሒ እንተይ እዩ?

ዝተፈላለዩ ዓይነት ትምህርታትን ትካላት ዝተፈላለዩት ናይ መእተዊ ረጅሒ ክህልዎም ይኽእል። ነዚ ናይ መእተዊ ረጅሒ ኣብ ናይ ኮሌጃትን ዩኒቨርሲቲታት ጽሑፋት ወይ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ናይ Universities and Colleges Admissions Service (UCAS) ክትረኽቦም ትኽእል።

እዘም ናይ መእተዊ ረቂቅታት በዘም ዝሰዕቡ መልክዕ ክጻሓፍ ይኸኣሉ፡

- ነጥቢ ናይ ፍሉይ ትምህርታት (ንኣብነት A-levels)
- ነጥቢ ኣብ ፋሉይ ዓይነት ትምህርቲ (ንኣብነት ፊዚክስ) ወይ (ኪነ ጥበብ)

እንተደኣ ካብ ዓዲ እንግሊዝ ወጻኢ ዝረኽቡኩም ክእለት ሃልዩኻ እሞ ኣብ ዘሎ ዝርዝር ዘይተጠቐሰ እንተኾይኑ፡ እዚ ክእለትካ ከም ፍሉይ ናይ ውልቂ ክእለት ይቐጽር። ንክትመሃር ትደሊ ዓይነት ትምህርቲ ክትምዘገብ ነታ ኮሌጅ ወይ ዩኒቨርሲቲ ናይ ምዘገባ ቦታ ክትሓትት ይግባእ። ካብ ተመሃሮ (ካብ ዓመት 21 ንላዕሊ ዝኾኑ) ዝመጽእ ማመልከቻ ዩኒቨርሲቲታት ተጻጻፊነት ይገብራ እዮን።

ዝለዓለ ደርጃ ትምህርቲ ክትመሃር ውሉን ዝኾነ ክእለት ቋንቋ እንግሊዘኛ እኳ እንተዘሃለወ፡ ክእለትካ ግን ዝለዓለ ክኸውን ይግባእ። ሓደሓደ ዩኒቨርሲቲታት ናይ IELTS ነጥቢ ይውከሳ። እቲ ዝደለ ነጥቢ ኸኣ 6.0 ወይ ካብዚ ንላዕሊ እዩ። ብዝበለጸ ግን ነተን ትካላት እንታይ ይደልዮ ምሕታት እዩ።

ኣብ ዝለዓለ ደርጃ ትምህርቲ ዝደልዮ ዓይነት ትምህርቲ ብኸመይ ይረክብ?

ናይ ዩኒቨርሲቲታት ናይ ትምህርቲ በራሪ ጽሑፍ ክትርእይ ኣለካ። እዚ ጽሑፍ እዚ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኬድካ ወይ ኣብ ቤት ጽሕፈት ክትረኽቦ ትኽእል። ብተወሳኺ'ውን ኣብ ኢንተርኔት ክትደሊ ትኽእል ኢኻ። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ናብ ቀጸሉ ዘሎ መርበብ ኢንተርኔት ብምኻድ፡ ናይ ትደልዮ ዝለዓለ ወይ ተወሳኺ ትምህርቲ ዝህባ ኮሌጃት በራሪ ጽሑፍ ክለኣኸልካ ክትሓትት ትኽእል ኢኻ።

http://www.hero.ac.uk/sites/hero/uk/universities_colleges/order_prospectus.cfm

ኣብ ኢንተርኔት ናይ ዝተፈላለዩ ዝለዓለ ደርጃ ትምህርቲ መብርሂ ዝህባ መርበብ ኢንተርኔት ክትረክብ ትኽእል። እዘን ምንጫ ሓበሬታት ድማ ነዘን ዝሰዕባ የጠቓልላ፤

- www.direct.gov.uk/careersadvice
- www.hero.ac.uk
- www.hotcourses.com
- www.prospects.ac.uk
- www.ucas.com

ኣብ ዝለዓለ ደርጃ ትምህርቲ ዝደልዮ ዓይነት ትምህርቲ ብኸመይ ይመርጽ?

ሰፊሕ ዝበሉ ዝለዓለ ደርጃ ዘለዎም ትምህርታት ሰለዘርከቡ፡ ብዙሕ ነገራት ኣብ ግምት ከተኣቲ ይግባእ። ሰለዘኾነ ድማ ሓገዝን መምርሕን ካብ ኣማኻሪ ክትሓትት ኣገዳሲ እዩ።

ነቲ ክትወስዶ ትደሊ ነገር ምስ ወሰንካ ንተወሳኺ ሓበሬታ ናብታ ዩኒቨርሲቲ ወይ ኮሌጅ ክትድውል ትኽእል ኢኻ። ናብ ክትመሃረሉ ትደሊ ዲፓርትመንት ከመሓላልፋኻ ብምሕታት፡ ንዝምልከቶ ሰብ ኩነታትካን ትጽቢታትካን ክትገልጽል ይግባእ።

እንተ ተኸኢሉ ድማ፡ ኩሉ ነገር ንምምዛን ናብቲ ዩኒቨርሲቲ ወይ ኮሌጅ በኣካል ምኻድ ጽቡቕ እዩ። መብዛሕተኣን ዩኒቨርሲቲታትን ኮሌጃትን ክፉት መዓልታት ብምባል ዝፍለጥ መደብ ኣለወን። እዚ መደብ እዚ ከኣ፡ ኩለን ዲፓርትመንታት ንሓደሽቲ ተመሃሮ መብርሂ ዝህባሉ መደብ እዩ። ከምእውን ኣብዚ ጊዜ ምስ ናይ ተመሃሮ ኣገልግሎት ክትዘራረብ ትኽእል።

ብኻልእ ወገን ድማ፡ ንምውሳን ክሕግዩኻ ዝኽእሉ ካልእ ምንጭታት ኣለው። እዘም ምንጭታት ድማ ቐጸሎም ዝርከቡ ሓበሬታታት የጠቓልሉ፤

- ናይ ዩኒቨርሲቲ መርበብ ሓበሬታ
- ናይ ፕሮፌሽናል ኣካላት መርበብ ሓበሬታ ወይ ናይ ምኻሪ መስመራት

- ጋዜጣታትን ናይ ፕሮፈሽናላት ጽሑፋት
- ናይ ዝተፈላለዩ ትምህርታት ናይ ብቕዓት ግምገማ (ንኣብነት: <http://education.guardian.co.uk/universityguide>)

ናብ ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ብኸመይ የመልክት?

እቲ ክትመሃር ትደሊ ትምህርቲ ምስ ወሰንካ ብኸመይ ናብ ዝለዓለት ትምህርቲ ትምዝገብ ይውሰን።

ንቕድመ ምረቓ ዲግሪ፣ መሰረታዊ ዲግሪ፣ HND/HNC ወይ ዲፕሎማ ክትምዝገብ እንተደሊኻ፣ ናብ UCAS ብመንገዲ ኢንተርኔት ከተመልክት ትኽእል ኢኻ። ኣብ ዝቕጽል መርበብ ሓበሬታ ብርክት ዝበለ ሓበሬታ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። www.ucas.com.

ንናይ ምሽታዊ ቕድመ ወይ ድሕረ ምረቓ ትምህርቲ ምዝገባ ኣብ ናይ ዩኒቨርሲቲ ወይ ኮለጅ ቦራሪ ጽሑፍ ክትርእይ ትኽእል ኢኻ። ንናይ ምዝገባ መጻፈታት ክትፈልጦም ይግበኣካ። ብተወሳኺ ናብ ትደልዮ ትካል ብቐጥታ ከተመልክት ይግባእ።

ንዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ዝኸውን እንታይ ዓይነት ናይ ገንዘብ ሓገዝ ኣሎ?

ብመንገዲ እቲ ትካል ወይ ማሕበር ተመሃሮ ንተመሃሮ ዝኸውን ሓገዝ ኣሎ። እዚ ማሕበር ተመሃሮ ዝበሃል ኣካል፣ ብተመሃሮ ኣብ ዝለዓለ ትምህርቶም ክውክሎም፣ ሓገዝን ምኽርን ከቕርቡሎም ዝምረጽዎ ማሕበር እዩ። እዚ ማሕበር ካብታ ኮሌጅ ወይ ዩኒቨርሲቲ ነጻ እዩ።

ስልጠና

መምርሒ ገንዘብ ጥያቄዎችን ደለይቲ ዑቅባን

ብመንግስቲ ዝወሃቡ መደብ ስልጠናታት ክሳተፍ ይኽእል' ደ?

ረድኤት ትቐበል ስደተኛ እንተኾይንካ፡ ብመንግስቲ ኣብ ዝወሃብ ናይ ስልጠና መደብ ንክትሳተፍ ዕድል ኣለካ። ደለይቲ ዑቅባ (ናይ ስራሕ ፍቓድ ይሃልዎም ኣይሃልዎም ብዘየገድሱ) ነዚ ናይ መንግስቲ ናይ ስልጠና መደብ ክሳተፉ ኣይክእሉን እዮም። እቶም ቐንዲ መደባት ድማ፡ ንግባይቲ ዝኾኑ ኣብ ስራሕ ዝግለጹ ስልጠናታትን ትምህርታትን እዮም። ካልኦት ብጅብ ሰንተር ፕላስ ዝወሃቡ ናይ ስልጠናታት መደባት ስለዘለው፡ ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ጅብ ሰንተር ክትሓትት ትኽእል ኢኻ።

New Deal ዝበሃል እንታይ ማለት እዩ?

ስደተኛን ናይ ደለይቲ ዑቅባ ገንዘብ ትቐበል እንተደኣ ኾይንካ፡ ቤት ጽሕፈት ጅብ ሰንተር ፕላስ ናብ መደብ 'New Deal' ከእትወካ ይኽእል እዩ። እዚ New Deal ዝበሃል መደብ ንሰባት ስራሕ ክረኽቡ ዝሕግዝ ናይ መንግስቲ መደብ እዩ። ስራሕ ንምድላይ ፕላን ከተውጽእ ክከፍከኻ ይኽእል፡ ናይ New Deal ተሓጋጋዚ ሰብ ክወሃበኻ ይኽእል እዩ። እዚ ናይ ስልጠና መደብ ክህልዎ ይኽእል። ንዝተፈላለዩ ጉጅለታት ከም ንሰብኣይ/ሰበይቲ ዘይብሉ፡ ንወጣትን ንኻብ 25 ዓመት ዝዕድሙም ንላዕሊ ዝኾኑ ሰባት ዝኾኑን ናይ New Deal መደባት ኣለው።

Work Based Learning for Adults ዝበሃል እንታይ ማለት እዩ?

እዚ Work Based Learning for Adults (WBLA) ዝበሃል ፕሮግራም ንሰባት ስራሕ ክቐጽሩ ዝሕግዝ ናይ ጅብ ሰንተር ፕላስ ካልእ መደብ እዩ። እዚ ፕሮግራም ድማ ብመንገዲ ስልጠናን ናይ ስራሕ ልምዲን ነዚ መደብ ንምትግባር ዝግለጸ እዩ። WBLA ዝበሃል መደብ ድማ ካብ 6 ወርሒ ንላዕሊ ስራሕ ኣልዎ ንዝኾኑ ልዕሊ 25 ዓመት ዝዕድሙም ሰባት ዝግለጸ መደብ እዩ። እንተኾነ ንስደተኛታት ፍሉይ ዕድል ክወሃሎም ይኽእል እዩ። ብሓገዝ ጅብ ሰንተር ነዞም ዝሰዕቡ ዝኾኑን ናይ ስልጠና መደብ ከተውጽእ ሓገዝ ክትረክቡ ኢኻ። እዚ ኽኣ ናይ ስራሕ ልምዲ፡ ንብቐጻት NVQ ዝኣካፈሉት ስራሕ ምስራሕ፡ ንዝተወሰነ ስራሕ ዝኾኑን ስልጠና ወይ ሕዋስ ናይ ዝተጠቐሱ ዘጠቓልል ይኾኑን።

ንነኣሽቱ ዝኾኑን ናይ ስራሕ ልምዲ (Apprenticeships) እንታይ ማለት ኢዩ??

ንነኣሽቱ ዝኾኑን ናይ ስራሕ ልምዲ (apprenticeship) ዝበሃል፡ ሓዲሽ ክእለትን ብቐጻትን ከፕርዩ ዝደልዩ ንነኣሽቱን ብጽሓትን ዝኾኑን ኣብ ስራሕ ዝተመርኮሱ ስልጠና ማለት እዩ። እዚ መደብ ምስ ኣስራሒ እንዳሰራሕኻ ትሰልጥን፡ ከምእውን ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ኮለጅ ትመሃር ማለት እዩ። እዚ ኣፕረንቲሲፕ ወይ ምዕቡል ኣፕረንቲሲፕ ዝበሃል፡ ኣብ ክለ ዕድመ 16-24 ዓመት ዝርከቡ ሰባት ዝወሃብ ኮይኑ ኣብ ውሽጢ ካብ 1 ክሳብ 3 ዓመት ዘሎ ጊዜ ይጠናቐቅ። ናይ መእተዊ ረጅሒታት ተግጻጻፍነት ኣለዎ።

ኣብ ዝተወሰነ ፋብሪካ ወይ ትካል ክትሰርሕ እንተደለኢኻ፡ እዚ ናይ ኣፕረንቲሲፕ ዝበሃ ጽቡቕ ኣማራጺ እዩ። ኣብ ትደልዩ ስራሕ፡ ተመኩር፡ ፍልጠን፡ ጥበብ፡ ናይ NVQ ድረጃ 2 ወይ 3፡ ቀንዲ ክእለታት (Key Skills) ዝኣመሰሉ ከተጥሪ ወይ ናይ ሙያ ምስክር ወረቐት፡ ከም ሃገራዊ ዲፕሎማ ክትሕዝ ትኽእል። ናብዚ ናይ ኣፕረንቲሲፕ ክትጅምር ከለኻ ብዙሕ ጻዕሪ ስለዘድልዮ፡ ትኽክለኛ ምርጫ ከምዝገበርካ ከተረጋግጽ ይግባእ። ቕድሚ ምውሳንኻ ንሰብ ኣማኽር። ተወሳኺ ሓበሬታ ንምርካብ ኣብዛ ትቐጽል መርቡሰ ሓበሬታ ክትርእይ ትኽእል ኢኻ።

www.apprenticeships.org.uk

ብላሲቲ ዝወሃብ ስልጠና ክሳተፍ ዕድል ኣለኒ'ዶ?

ተጀገርካ ኣብ ትሰርሓሉ እዋን፡ ብላሲቲ ዝቐርብ ወይ ዝምወል ናይ ሙያ ወይ ናይ ኣካዳሚያዊ ትምህርቲ ክህሉ ይኽእል እዩ። እዞም ስልጠናታት ድግ መሰረታዊ ዝኾኑ ወይ ንተወሰነ ስራሕ ዝወሃቡ ስልጠናታት ክኾኑ ይኽእሉ። እዚ ኸኣ መጣዛኒቶም ኣሰራሕቲ ንሰራህተኛታቶም ክሕግዙ ስለዝደልዩ እዩ። ቀጻሊ ንሰራሕተኛታት ስልጠናን ምዕባላን ዘቐርቡ ኣሰራሕቲ 'መወልቲ ሰባት' ('Investors in People') ዝብል መለኪዒ ይወሃቦም።

ንዝቐርቡ ስልጠናታት ዝኸውን ኣገታይ ዓይነት ናይ ገንዘብ ሓገዝ ይርከብ?

ንትወስዶ ስልጠና ንምክፋል ክሕገዝካ ዝኽእል ካብ ክፍሊ ለቓሕ ንምዕባላ ስራሕ ለቓሕ ክትሓትት ትኽእል ኢኻ። እዚ ግን ናይ ILR ወረቐት ዘለዎም ሰባት ጥራይ ዝወሃብ እዩ። እዚ ለቓሕ ድግ ንናይ ትምህርቲ ወጻኢን ንመናባበሪ ንምሽፋን፡ ዝሕግዝ ካብ £300 ክሳብ £8000 ዝበጽሕ ናይ ገንዘብ ለቓሕ እዩ። እዚ ገንዘብ ድግ ንመጻልታዊን ምሽታውን ስልጠና ዝኸውን እዩ።

እዚ ክፍሊ ለቓሕ ንምዕባላ ስራሕ፡ ንናይ ሙያ (ምስ ስራሕ ዝተኣሳሰር) ክሳብ ክልተ ዓመት ወይ እቲ ትወስዶ ስልጠና ናይ ሓደ ዓመት ናይ ስራሕ ልምዲ ክትሰርሕ ዝገብረካ እንተኾይኑ ድግ ክሳብ ስለስተ ዓመት ሓገዝ ክህብ ይኽእል። ነዚ ለቓሕ ንምርካብ እቲ ትመሃሮ ትምህርቲ ምስ ስራሕካ ዝተኣሳሰር፡ ካብ ዝኾነ ማሕበር ናይ ገንዘብ ሓገዝ ዘይትቐበል ወይ ናይ ትምህርቲ ሓገዝ ዘይትቐበል ክትከውን ይግባእ። እዚ ካብ ክፍሊ ለቓሕ ንምዕባላ ስራሕ ትረኽቦ ለቓሕ ንእተወሰዶ በረድኤት ክጸልፍ ስለዝኽእል፡ ቕድሚ ለቓሕ ምሕታትካ ንኣማኻሪ ከተዘራርብ ይግባእ። ከተሰተውዕሎ ዝግባእ፡ እዚ ምስ ክፍሊ ለቓሕ ንምዕባላ ስራሕ ትገብር ውዕል፡ ኣብ መንጎኻን እቲ ባንክን ስለዝኾነ፡ ንዝተለቓሕካዮ ሙሉእ ክትኸፍሎ ይግባእ።

ኩሉ ግዜ ንሓበሬታ ጽሑፋት ብዛዕባ ናብ ክፍሊ ለቓሕ ንምዕባላ ስራሕ ብቁጽሪ ስልኪ 0800 585 505 ብምደዋል ክትሓትት ትኽእል ኢኻ። ብተወሳኺ ንናይ ከባቢኻ ጆብ ሴንተር ወይ ንኮሌጅ ወይ ንማእከል ስልጠና ክትሓትት ትኽእል ኢኻ። ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ ዝቐጽል መርበብ ሓበሬታ ክትወክስ ትኽእል። www.direct.gov.uk/cdl.

ናይ ስራሕ ፍቓድ እንተዘይብለይ ነዚ ብስራሕ ዝወሃብ ስልጠና ክወስድ ይኽእል'ዶ?

ኣብዚ እዋን ዘሎ ናይ NASS ፖሊሲ ከም ዝገልጽ፡ ሓገዝ ዝቐበሉ ደለይቲ ዑቕባ ኣብ ዘይክፈሎ 'ብስራሕ ዝወሃብ' ስልጠና ክሳተፉ ከምዝኽእሉ እዩ። እዚ ምምዳብ ስራሕ ግን ኣካል ናይ ስልጠና ክኸውን እምበር ዝኸፈሎ ስራሕ ክኸውን የብሉን። ዘይምርድዳእ ከይፍጠር ምእንታን፡ ብዛዕባ እዚ ስልጠና ን NASS ክትሕብር ይግባእ። ንስልጠናኻ ዝኸውን ናይ ገንዘብ ሓገዝ ትወስድ እንተኾንካ፡ ንናይ ግዜያዊ ፍቓድ ክስተኻኸለካ ክትሓትት ርግባእ። ካብ NASS ትረኽቦ ሓገዝ በዚ ንስልጠና ትረኽቦ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ክጸልፍ ስለዝኽእል ክትሕብርም ይግባእ። እንተኾነ ግና NASS ንእትረኽኖ ናይ ጉዕዞን መግብን ሓገዝ ኣይምልከቶን እዩ።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ

መምርሒ ንሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ዝበሃል እንታይ ማለት እዩ?

ናይ ወለንተኛ ስራሕ (Volunteering) ዝበሃል ከትይተኸፈልካ ምስ ግብረ ሰናይ ማሕበራት ምስራሕ ማለት እዩ። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ኣብ ኩሉ ዕድመን ድሕረ ባይታ ዘለዎም ሰባት ልሙድ እዩ። እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ብምስራሕ እተጥሮ ክእለት በስራሕቲ ተቐባልነት ኣለዎ። መብዛሕትኦም ሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባ ኣብ ናይ ከባቢ ናይ ሰደተኛ ማሕበር ወይ ኣብ ማሕበረኮም ሰደተኛታት (RCO) ወይ ምስ ካልኦት ናይ ግብረ ሰናት ማሕበራት ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክሰርሑ ይኽእሉ።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ምስራሕ እንታይ ጥቕሚ ኣለዎ?

ሰደተኛ ወይ ድላዩ ዑቕባ እንተኾይንካ፡ ብጀካ እቲ ንሰኻ ትረኽቦ ዕጋበት ብዙሕ ጥቕምታት ክትረኽቡ ትኽእል። ናይ ወለንተኛ ስራሕ ብምስራሕ

- ቋንቋ እንግሊዘኻን ናይ ምርድዳእ ክእለትካ ክምዕብ ይኽእል
- ሓደሽቲ ሰባትን ብጻትን ከተጥሪ ትኽእል
- ሓደሽ ክእለት ከተጥሪ ወይ ነቲ ዘለካ ክእለት ከተማዕብሎ ትኽእል
- ርእሰ ተከማማንነት ከተማዕብል ትኽእል

ብተወሳኺ ቆልጢፍካ ስራሕ ክትረኽቡ ክሕግዘካ ይኽእል፡ ምኽንያቱ፡

- ናይ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ስራሕ ባህልን ልምድን ንክትፈልጦ ስለዝሕግዘካ
- ንስራሕ መርከቢ ዝሕግዘካ ኣገዳሲ ናይ ስራሕ መወከሲ ክትረኽቡ ስለዝኽእለካ
- ብኣስራሕቲ ዝደልይዎ፡ ተብግሶን ውፊይነትን ከምዘለካ ከተርእይ ስለዝኽእለካ
- ኣብ ሓደሽ ቦታ ናይ ስራሕ ልምዲ ክህልወካ ይሕግዘካ
- ብኹሉ ማዕከናት፡ ናይ ግሊ፡ ናይ ህዝቢን ወለንተኛን ልዕል ተቐባልነት ዘለዎ ስራሕ ክትሰርሕ ይሕግዘካ።

ናይ ስራሕ ፍቓድ ዘይብሉ ድላዩ ዑቕባ እንተኾናካ እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ጽሑቕ ናይ ስራሕ ልምዲ ከተጥሪ ክሕግዘካ ይኽእል። ብኻልእ ወገን ድማ ተቐጺርካ ከይሰራሕካ ኣብ ናትካ CV ዝርከብ ናይ ስራሕ ልምዲ ዝብል ክፋት ቦታ ንክትመልእ ትኽእል። ብተወሳኺ እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ህይወትካ ኣብ ጽዑቕ ንክተውዕሎ ክሕግዘካን ናይቲ ትነብረሉ ከባቢ ኣካል ከም ዝኾንካ ዝሕብር ሰሚዓት ከሕድረልካ ይኽእል።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ኣበይ ክረኽቡ ይኽእል?

ኣበይ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትሰርሕ ከምትደሊ ማለት ከም ማእከል ሕበረተሰብ፡ ወይ ናይ ከባቢ ናይ ግብረ ሰናይ ወይ ሰደተኛ ማሕበር ወሲንካ ክትከውን ትኽእል። ናብዚ ቦታ ብምኻድ Go in ምስ ኣመሓዳሪ ወይ ክሕግዘካ ምስ ዝኽእል ሰብ ክትዘራረብ ክትሓትት ትግባእ።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትረኽቡ እንተደሊኻ ንናይ ከባቢ ቤት ጽሕፈት One Stop Service ወይ ማእከል ወለንተኛታት (Volunteer Centre) ከተዘራርብ ትኽእል። መብዛሕትኦን ከተማታት ናይ ወለንተኛ ማእከል ኣለወን። እዚ ማሕበር ናይ ወለንተኛ ስራሕ ዝምውል ማሕበር እዩ። እንታይ ክትሰርሕ ከምትደሊ ሓቲቶም ኣብ ዝምልከተካ

ማሕበር ይልክኩኝ። ኣብ ከባቢኻ ዝርከብ ናይ ወለንተኛ ማሕበር ኣብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ክትርእይ ትኽእል። www.do-it.org.uk.

ካልእ ድማ ኣብ ጋዜጣ፡ ኣብ ናይ ከባቢ ቤት ንባብ ወይ ማእከል ሕብረተሰብ ዝርከብ ሰለዳ ክትርእይ ትኽእል። ምኽንያቱ ወለንተኛ ዝሰርሑ ዝደልዩ ማሕበራት ምልክታኦል ኣብዚ ዝልጥፉ።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ስራሕተኛታት እንታይ ዓይነት ስራሕ ይሰርሑ?

ወለንተኛታት ኣብ ዝተፈላለዩ ንጥፈታት ክሳተፉ ይኽእሉ። እቲ ክትሰሉ ትደሊ ባዕልኻ ስለትመርጽ፡ ደስ ዝብልካን ኣገዳሲ ዝኾነ ስራሕ ክትመርጽ ትኽእል። ገለ ካብዞም ንጥፈታት፡

- ኣተርጓሚ ምኻን
- ናይ ምኽሪ ምሃብ ስራሕ
- ናይ ሕብረተሰብ ምዕባለ ስራሕ
- ናይ ምሕደራን/ቤት ጽሕፈት ስራሕ
- ኣብ ማእከል ኣረግቶት/ህጻናት ምትሕግጋዝ
- ኣብ ሆስፕቲታ ሕሙማት ምሕጋዝ

ንክእለትካ ድሌትካን ዝሰማማዕ ስራሕ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። ሓድሽ ነገር ክትፍትን እንተደሊኻ ድማ እቲ ወለንተኛነት ሓድሽ ክእለት ከተጥሪ ዮኽእለካ። ከምእውን ንመጻኢ ክትሰርሖ ኣብ ትደሊ ስራሕ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትሰርሕ ትኽእል። ሓደሓደ ስራሕ ልዕል ዝበለ ክእለት ቋንቋ እንግሊዘኛ ዝሓቱ ክኾኑ ከለው ካልኦት ግን እዚ ኣገዳሲ ኣይኮነን። ከተሰተውዑዎ ዝግባእ ነገር ግን እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክእለት ቋንቋ እንግሊዘኛኻ ከተማዕብል ዓቢ ተራ ኣለዎ።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ብኸመይ ከመልክት ይኽእል?

ናይ ወለንተኛ ማሕበራ ዘይቐጥዓዊ ናይ ማመልከቻ መስርሕ ኣለዎን። ምስ ኣማሓዳሪ ወይ ተቆጻጻሪ ወለንተኛታት ክትዘራረብ ትኽእል። ከምእውን ደስ እንተሊካ ቐልጢፍካ ክትጅምር ትኽእል።

ኣብ ገሊኡ ኣጋጣሚ ግና ቐጥዓዊ ናይ ማመልከቻ መስርሕ ክህሉ ይኽእል። እቲ ማሕበር ንተወሰነ ስራሕ ኣብ ጋዜጣ ምልክታ ከውጽእ ይኽእል። ከምእውን ንተወሰኑ ሰባት CV ወይ ናይ ማመልከቻ ፎርም ክልክኩን ሞሕሰ ክጽሕፉ ክሓቱ ይኽእሉ። ቐጺሉ እቲ ማሕበር ንዝቐረበ ማመልከቻ ብምምዘዛን ንመን ንቻለ መጠይቕ ከምዝጽውዑ ይውሰኑ። እዚ መስራሕ ኣብ ዓዲ እንግሊዘኛ ንስራሕ ብኸመይ ተመልክት ጽቡቕ ተመክሮ እዩ። ብዛዕባ እዚ ቐጥዓዊ ዝኾነ ማመልከቻ ምግባር መስርሕ ኣብዚ ጽሑፍ'ዚ ዝርከብ 'ተቐጺርካን ናይ ባዕልኻ ስራሕ ምስራሕ' ኣብ ዝብል ክፋል ተወሳኺ ሓበሬታ ከተንብብ ትኽእል።

ከም ወለንተኛ መጠን እንታይ ይጽበ?

እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ተጻጻፍነት ስለዘለዎ፡ ምስ ካልእ ከም ናይ ኮሌጅ ወይ ቤተሰብ ስራሕካ ከምዝሰማማዕ ክትገብር ትኽእል። ብዛዕባ እዚ ምስቲ ማሕበር ክትዘራረብ ይግባእ።

ከም ወለንተኛ መጠን እዞም ዝሰዕቡ ክቐርቡልካ ይግባእ፡

- እትሰርሖ ስራሕ እንታይ ምኻኑ ንጹር ዝኾነ መብርሂ
- ሙሉእ ናይ ኣባል ስራሕተኛታት ሓገዝ
- ናይ ማሕበር መፋለጢ ዝኸውን መብርሂ
- ንእተውጽኦ ወጻኢ ከም ናይ ጉዕዞ ወይ መግቢ ዝኸውን ገንዘብ

ሓዳ ሓደ ማህበራት ንናይ ችልዓ መእለዩ ዝኸውን ገንዘብ ይኸፍሉ እዮም። ሳሕቲ እኳ እንተኾነ፡ ቕድሚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ምጅማርካ ብዛዕባኪ ከተዘራርዦም ይግባእ።

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ደስ ዝብል ክኸውን ሰለዘለም፡ ዝኾነ ሽግር ከጋጥም ከሎ ንሓለፍቲ ከተዘራርብ ይግባእ። ደስ ዘይብልካ እንተኾይኑ ክትገድፎ ይግባእ፡ እንተኾነ ግን ቕድሚ ምግዳፍካ ነቲ ማህበር ኣቐዲምካ ከተፍልጦም ይግባእ።

እቲ ማህበር ካባይ እንታይ ትጽብ?

ነዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ልክዕ ከም ተኸፊልካ ትሰርሖ ስራሕ ከተኸብር ይግባእ። እዚ ኸኣ ንዝኾነ ናይቲ ማህበር ፖሊሲ ከተኸብር፡ እውን ስርሖ ዘኸበርኻ፡ ስራሕ ክትገድፎ ወይ ኣብ ጊዜኻ ዘይትመጽእ እንተኾንካ ኣቐዲምካ ክትሕብርኻ ይግባእ። ምክንያቱ እቲ ማህበር ክትሰርሖ ኢኻ ኢሉ መደብ ከውጽእ ወይ ማዕልቲ ክውሰን ሰለዝኸእል ኣቐዲምካ ምሕባር ኣገዳሲ እዩ። ንመጻኢ ካብ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ተቐጻጻሪኻ ትረኽቦ ናይ መወከሲ ደብዳቤ ስራሕ ክትረክብ ክከግዘካ ይኸእል እዩ።

ምጽራይ ናይ CRB እንታይ ማለት እዩ? የድልየኒ ዲዩ'ኺ?

ብቐሊሉ ክጥቕዑ ምስ ዝኸእሉ ሰባት ከም ኣረገውቲ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትሰርሖ እንተኾንካ፡ እቲ ትሰርሖሉ ማህበር ዝምላእ ፎርም ክትመልእ ክሓተካ ይኸእል እዩ። እዚ ፎርም ድማ፡ ምጽራይ CRB (ቤት ጽሕፈት መዝገብ ገበነኛታት) ተባሂሉ ይጽዋዕ። እዚ ኸኣ ምስ ብቐሊሉ ክጥቕዑ ምስ ዝኸእሉ ሰባት ክትሰርሖ ዘየኸእለካ ገበን ፈጽምካ እንተኣይራካ ንምጽራይ ተባሂሉ ይግበር እዩ። ዘጨንቕ ነገር ኣይኮነን። እቲ ማህበር ነዚ ፎርም ክህበካን ክትመልሖ ክከግዘካን እዩ። እዚ ኣገልግሎት ንወለንተኛ ስራሕ ዝሰርሖ ብነጻ ይወግዝ። ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ www.crb.gov.uk ከተገብብ ትኸእል ወይ ናብ ቤት ጽሕፈት Criminal Records Bureau ብስልኪ ቁጽሪ 0870 90 90 811 ክትድውል ትኸእል።

ንሰደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን እቲ ዝድለ ወረቓቕቲ ከምጽኡ ኣሽጋሪ ክኸውን ይኸእል። ፓስፖርት እንተዘይብልካ ካብዞም ዝሰዕሱ 5 ናይ መንነት ዘረጋግጽ ወረቓቕቲ ሓደ ከተቐርብ ትኸእል (ናይ መርዓ ወይ ልደት ምስክር ወረቓቕቲ፡ ናይ ባንክ ወረቓቕቲ፡ ናይ ልቕ ወይ ማይ ቅብሊት ወይ ናይ NHS ካርድ)። ካብዞም ወረቓቕቲ ዝኾነ ከተቐርብ እንተዘይኪኢልካ ነቲ ማህበር ናብ ካልእ ስራሕ ከሳትፊካ ሰለዝኸእል ክትሕብርም ይግባእ።

እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ንዝረኽቦ በነፊት ክጸልፍ ይኸእል'ዶ?

ናይ ደለይቲ ስራሕ ናይ ገንዘን ሓገዝ (Jobseekers Allowance) ዝቐበል ሰደተኛ እንተኾንካ፡ እዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትሰርሖ ትኸእል ኢኻ። ነገር ግን እዚ ንትረኽቦ በነፊት ኣይጸልፍን እዩ። እንተኾነ ግን ተቐጻሪካ ንምስራሕ ቕሩብ ክትከውን ኣለካ። እዚ ማለት ከኣ፡ ንናይ ስራሕ ቃለ መጠይቕ ኣብ ትጽወዓሉ እዋን ኣብ ውሽጢ 48 ሰዓታት ቕሩብ ክትከውን ናይ ስራሕ ዕድል ኣብ ትረኽቡሉ እዋን ድማ ኣብ ውሽጢ ሰሙን ስራሕ ክትጅምር ቕሩብ ክትከውን ይግባእ። ብተወሳኺ ስራሕ ክትረክብ ወትሩ ጸዕሪ ክትገብር ይግባእ። እዚ ማለት ከኣ ኣብ ስራሕ ምስዝረኽባ ማህበራት ክትምዝገቡ፡ ቐጻሊ ንስራሕ ከተመልክትን CV ኻ ናብ ኣስራሕቲ ክትልእኽ ዝኣመሰሉ ንጥፈታት ከተካይድ ይግባእ። ዝኾነ ዘይምርድዳእ ከይፍጠር ንማእከል ስራሕ ናይ ወለንተኛ፡ ስራሕ ትሰርሖ ከምዘለኻ ክትሕብር ኣለካ። ናይ ወለንተኛ ስራሕ ተቐጻጻሪኻ፡ እንታይ ዓይነት ወጻኢ ከምትኸፈል ዝሕበር፡ ስራሕ ኣብ ትጅምረሉ ነዚ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ደው ከምተብሎን ከም ወለንተኛ መጠን እንታይ ዓይነት ክእለት ትመሃር ከምዘለኻ ዝሕብር ደብዳቤ ናብ ማእከል ስራሕ ክጽሕፈልካ ይኸእል እዩ።

ተቆጋሪነትን ወይ ናይ ግሊ ስራስ ምስራስ መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

► ስራስ ክሰርስ ይፍቐደልዎ'ዶ?

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ስራስ ፍቓድ (permission to work) ዘለዎም ስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን ክሰርሑ ይክእሉ እዮም። ብዛዕባ እዚ ኣብ ኩነታት ኢምግራሽንን መሰላትን ኣብ ዝብል ክፋል ናይዚ ጽሑፍ እዚ ዝበለጸ ሓበሬታ ክትረክቡ ትክእል ኢኻ። ናይ ስራስ ፍቓድ ዘይብሉ ድላዩ ዑቕባ እንተ'ኾይንካ፡ ተቆጋሪነት ክትሰርስ ስለትክእል ቅሩብ ክትከውን ይግባእ። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ክተርኽቦም ትክእል ናይ ስራስ ልምዲ፡ ናይ ወለንተኛ ስራህ እንዳሰራሕካ ክትረኽቦ ትክእል ኢኻ። ናይ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ሕጊ ዕዮ ከትምርምር፡ ብዛዕባ ስራስካ ክትፈልጥ ወይ ናይ ሰባት መርበብ ክትፈጠር ትክእል ኢኻ።

► ስራህ ምድላይ ማለት እንታይ ማለት እዩ?

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ስራስ ክትረክቡ እንተደሊኻ፡ መሰርሕ ኣደላልያ ስራስ ክትፈልጥ ይግባእ። ካብ ትፈልጦ ኣደላልያ ስራስ ክፈላለ ይክእል። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ መሰርሕ ምድላይ ስራስ፡ ክፍት ቦታ ምርካብ፡ ነዚ ክፋት ቦታ ምምልካት፡ እንተ ተደሊኻ ደግ ገቓለ መጠይቕ ምጽዋዕ የጠቓልል። እዚ ምድላይ ስራስ ብዝድለ ዓይነት ስራስ ክፈላለ ስለዝክእል፡ ንኣማኝሪ ከተዘራርብ ወይ ብዛዕባ እዚ ስራስ ጽጹይ ዝኾነ ሓበሬታ ክትረክቡ ይግባእ።

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ እዚ ናይ ስራስ ምድላይ መሰርሕ ግዜ ክወስድ ይክእል። ከተስተውዕሎ ዝግባእ ነገር እንተሎ፡ ካብ ካልእ ሃገር ዝረኽብካዮ ክእለት፡ ተመኩሮን ትምህርቲ ክትጥቐሙ ይግባእ። ካብ ካልእ ሃገር ዝረኽብካዮ ትምህርትን ናይ ስራስ ልምዲ እንተሃልዩካ፡ ኣብዚ ጽሑፍ 'ካብ ካልእ ሃገር ዝተረኽቡ ትምህርትን ናይ ስራስ ልምዲ' ዝብል ክፋል ከተንብብ ትክእል።

► ነዚ ናይ ስራስ ዕዳጋ ከመይ ገይሬ ከጸንጾ ይክእል?

ዝበዝሕ ጊዜኻ ኣብ ብክእለትካ ስራስ ትረኽቡሉ ከተጥፍኦ ትክእል ኢኻ። ወይ ደግ ብጠቅላላ ብዛዕባ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ስራስ ዕዳጋ ክትፈልጥ ትደሊ። ስለዝኾነ ንመን ተዛርብ፡ አቦይ ይርከብን ብኸመይ ይሰርስ ክትፈልጥ ይግባእ።

ነዚ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝርከብ ናይ ስራስ ዕዳጋ እንተፈሊጥካዮ ፡ እቲ መሰርሕ ከመይ ከምዝኾነ ክትፈልጦ ኢኻ። እንተደኣ ትምህርቲ ወይ ተመኩሮ ሃልዩካን'ሞ በዚ ሞያ ክትቐጽል እንተደሊኻ፡ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ሓደ ዓይነት ምኅኑን ተጠላብነት ከምዘለዎ ከተጻሪ ይግባእ። ብዛዕባ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ስራስ ዕዳጋ ብዝበለጸ ክትፈልጥ፡ እዞም ዝሰዕቡ መርበብ ሓበሬታታት ክኸግዡኻ ይክእሉ እዮም።

- <http://jobseekers.direct.gov.uk>
- www.prospects.ac.uk/links/SectorBs

ፍሉይ ዝኾነ ክእለት እንተልዩካ፡ ንነፍስኻ ነዘን ዝሰዕባ ሕቶታት ሕተታ፤

- እቲ ስራስ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ እንታይ የጠቓልል?
- እቲ ዘለኒ ብቕዓት ነቲ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝድለ ረቓሒታት የማልእ ድዩ?
- ናይ ብቕዓት ምጽራይ ምግባር ወይ ተመሳሳሊ ስራስ ምድላይ ይሓይሸ'ዶ?
- ነቲ ዘሎኒ ናይ ሙያ ዓይነት ምቕደር'ዶ ይሕሸኒ?

ብዛዕባ እዚ ክትሓሰቡ ክስግዙኻ ዝክእል፡ ሲዒዖም ተዘርዚሮም ይርከቡ፡

- ምስ ክኢላ በዓል ሞያ ምርኻብ ወይ ኣብ መርበብ ኢንተርኔት ምርኣይ (ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ዝርከቡ ክኢላታት ዝርዝር ምስ ትደሊ፡ ኣብ www.hero.ac.uk ተመልከት)
- ኣብ ጋዜጣ ክፋት ስራሕ ቦታ ብምርኣይ ኣስራሕቲ እንታይ ይደልዩ ምፍላጥ
- ናይ ስራሕ ረቋሒታትን ሰባት ምፍላይ ክትፈልጥ ንጣመልክቻ ስራሕ ፎርም ሕተት
- ንስራሕኻ ዝምለከቱ ጽሑፋት ክንብብ
- ንተመሳሳሊ ስራሕ ዝሰርሕ ሰብ ኣዘራርብ

አስራሕቲ ዝደልዩዎ ቀንዲ ሞያታት ኣየኖት እዮም?

ካብ ንዝተወሰነ ዝራሕ ዝኸውን ክእለት ተወሳኺ፡ ኣስራሕቲ ፋሉይ ክእለት (key skills) ዘለዎም ይደልዩ። ፋሉይ ክእለት ዝበሃል፡ ኣስራሕቲ ኩሉም ስራሕተኛታቶም ክህልዎም ዝደልዩዎ ክእለት እዩ። እዞም ክእለታት ድግ ኣብ ስራሕ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ዝመሓለፉን ብልምዲ ትጥርዮምን እዮም። ስራሕ ምስ ትቐይር ድግ እዞም ፍሉይ ክእለታት ኣብ ሓድሽ ስራሕኻ ክትጥቐመሎም ትክእል። ገለ ካብ ፍሉይ ክእለታት ዝበሃሉ ቀጺሎም ተዘርዚሮም ይርከቡ፡

- ናይ ርክብ ክእለታት
- IT
- ሒሳብ
- ምስ ካልኦት ምስራሕ
- ምፍታሕ ሽግራት
- ክእለትካን ኣስረርሓኻ ምምዕባል

ምስ ካልኦት ሰባት ርክብ ምፍጣር?

ርክብ ምፍጣር ማለት፡ ብዛዕባ ናይ ክእለት ስራሕኻ ወይ ንኻልእ ስራሕ ከፋልጡኻን ከምእውን ምክርን ሓበሬታ ከቐርቡልኻ ምስ ዝክእሉ ሰባት ምርኻብ ማለት እዩ። እዞም ሰባት ድግ ‘ርክብ’ ተባሂሎም ይጽውዑ። ዝበዝሕ ሰብ ድግ ናይ መጀመሪያ ስርሑ ብዘም ሰባት ኣቢሉ ይረክብ እዩ። እቲ ትደልዩ ኣስራሒ ፈሊኻ ምስ ፈለጥኻ፡ ናይ ወለንተኛ ወይ ደንበኛ ስራሕ ክህቡኻ ክትእምተሎም ትክእል።

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ቀደም ኣሰራርሓ ናይ ርክብ ምፍጣር ኣይሰርሕን ስለዝኾነ፡ ተበላሒትኻ ናትኻ ዝኾነ ርክብ ትገብረሉ ሓድሽ መንገዲ ክትፈጥር ይግባእ። ናይ ስራሕ ኣማካሪ ካብዞም ዝሰዕቡ ዝርከቦም፡ ከመይ ጌርኻ ርክብ ትፈጥር ከምትክእል ክመክሩኻ ይክእሉ እዮም፡

- ብጾትን ቤተሰብን
- ናይ ኮሌጅ ተሓጋገዝቲ መመሃራን
- ኣብ ከባቢኻ ስራሕኻ ዝርከቡ ሰባት
- ኣብ ከባቢኻ ዝርከቡ ቀንዲ ኣስራሕቲ
- ኪኢላ በዓል ሞያተኛታት

ክፋት ናይ ስራሕ ቦታ ብኸመይ ክረክብ ይክእል?

ጋዜጣታትን መጽሔታትን

ኣብ ናይ ከባቢ ጋዜጣ ክፋት ናይ ስራሕ ቦታ ክትርእይ ትክእል፡ ወይ ኣብ መላእ ዓዲ እንግሊዝ ኣብ ሃገራዊ ጋዜጣ ክትርእይ ትክእል። ኣብ ናይ ጋዜጣታት መርበብ ሓበሬታውን ብቐሊሉ ክትርእይ ትክእል ኢኻ። ብተወሳኺ ኣብ ናይ ከባቢ ቤት ንባብ ወይ ወኪል ዜና ናይ ፍሉይ ክእለት መጽሔት ክትርእይ ትክእል።

ጆብ ሴንተርስ (ማእከላት ስራሕ)

ኣብ ማእከላት ስራሕ ዝርከብ ምንጭታት ክትጥቑም በነፊት ዝቐበል ሰብ ጥራሕ ክትከውን የብላካን፡

- **Jobpoints** - እዚ Jobpoint ዝበሃል፡ ኣብ ማእከላት ስራሕ ዝርከብ ናይ ኮምፕዩተር ስክሪን ብምትገካፍ ናይ ዝተፈለለዩ ክፋት ስራሕ ቦታ ክትርእዮሉ ትኽእል መሳለጥያ እዩ። ካብ ተሰሪዑ ዝርከብ ዝርዝር ትደልዮ ስራሕ ምስ ትመርጽ፡ ዘሎ ክፋት ናይ ስራሕ ብታ ይዘርዝረልካ።
- **ኢንተርኔት** - ኣብ ናይ ጆብ ሴንተርስ መርበብ ሓበሬታ ስራሕ ክትደሊ ትኽእል፡ www.jobcentreplus.gov.uk.
- ምስ ዝኾነ ኣግካሪ ናይ ጆብ ሴንተር ክትዘራረብ፡ ናብ Jobseeker Direct ብቁጽሪ ስልኪ **0845 6060 234** ክትድውል ትኽእል። ኣብ ከባቢኻ ዘሎ ክፋት ናይ ስራሕ ቦታ ክነግሩኻ ወይ ናይ ማመልከቲ ፎርም ክልእኩልካ ወይ ቻለ መጠይቕ ክዳልውልካ ይኽእሉ እዮም።

ናይ ስራሕ ኣማጻእቲ ወኪላት

ብዙሓት ሰባት ብመንገዲ ኣማጻእቲ ስራሕ ወይ ኣቕጽርቲ ስርሕ ኣሲሎም ስራሕ ይረኽቡ። እዞን ማሕበራት ንጊዝያዊ ወይ ቀዋሚ ዝከውን ስራሕ ኩባንያታት ስራሕተኛ ክረኽቡ ዝሕግዛ ማሕበራት እየን። ኣብ ናይ ከባቢ መዝገብ ቲሌፎን ወይ 'Yellow Pages' ኣድራሻ ናይዞን ማሕበራት ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። ኣብዞን መልመልቲ ማሕበራት ክትምዝገብ እንተደሊኻ፡ ኣቐዲምካ ቆጶራ ክትሕዝ ይግባእ። እዚ ማሕበር ድማ ቕዳሕ ናይ CV፡ መወከሲን መረጋገጺ ፍቓድ ስራሕን ከተርእይ ይሓቱ እዮም።

ቪትሮ ድኳናትን ናይ ምልክታ ሰሌዳታትን

ኣብ ናይ ዜና ወሊካት፡ ግብይቲ ደኻኹንን ሱፐር ማርኬታትን ናይ ስራሕ ምልክታ ተለጢፉ ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። ብተወሳኺ ኣብ ናይ ሕብረተሰብን ካልኦት ማእከላት'ውን ናይ ስራሕ ምልክታ ክትርእይ ትኽእል ኢኻ። እንተኾነ ግን በዚ መንገዲ ዝርከብ ስራሕ፡ ትሑት ክእለት ዘድልዮ ወይ ትሑት ደምዝ ዘለዎ ስራሕ እዩ።

ኢንተርኔት

መብዛሕቲኦም ስራሕ ዝደልዩ ሰባት ኣብ ኢንተርኔት ክርእዮ ጀግሮም ኣለው። ከተሰተውዕሎ ዝግባእ ነገር፡ ኣብ ትመሃረሉ ኮሌጅ ወይ ገዛ ኢንተርኔት ንክትጥቑም ዕድል እንተዘይብልካ፡ ናብ ናይ ከባቢ ቤት ንባብ ብነጻ ክትጥቑም ክትከይድ ትኽእል ኢኻ። ሓደሓደ መርበብ ሓበሬታታት ጠቕላላ ዝኾነ ሓበሬታ የቕርባ፡ ገሊኤን ድማ ንተወሰነ ክእለትን ደረጃን ዘተኮሩ ይኾና። ገለ ኣብነታት፡

ጠቕላላ ናይ ስራሕ መድላይ ዝሕግዛ መርበብ ሓበሬታታት

- www.monster.co.uk
- <http://jobseekers.direct.gov.uk>
- <http://www.fish4.co.uk/iad/jobs>
- <http://jobs.guardian.co.uk>
- www.jobcentreplus.gov.uk

ናይ መንግስቲን ወለንተኛ ስራሓት

- www.lgjobs.com
- www.charitypeople.co.uk
- www.jobsgopublic.com
- www.opportunities.co.uk

ንምሩቓት/ክኢላ በዓል ሞያውያን ዝኾኑ ስራሓት

- www.get.hobsons.co.uk
- www.prospects.ac.uk
- www.thebigchoice.com
- <http://targetjobs.co.uk/graduate-jobs/>

ምናልባሽ ይርከብ ይኸውን ኢልካ እተኣትዎ ምልክታ

እዚ 'ምናልባሽ ይርከብ ይኸውን ኢልካ ዝግበር' ክበሃል ከሎ፡ ስራሕ ይህልዎም'ዶ ይኸውን ብዘብል ግምት ንኣስራሕቲ ምስታት ማለት እዩ። እዚ ድማ CV ን መሰነይታ ደብዳቤን ብምልኣኽ፡ ቴሌፎን ብምድዋል ወይ ናብቲ ትካል ብምኻድ ክፍጸም ይከኣል። ናይ ትካል ክትከይድ እንተወሰነካ ግን፡ ምምጻእ ዝክኣል እንተተኸይኑ ኣቐዲምካ ክትሕብር ይግባእ። ቅድሚኒ ንትካላት መውካሰካ፡ እንታይ ይሰርሓ ኣቐዲምካ ክተጽገዎ ይግበኣካ።

ንክፋት ናይ ስራሕ ቦታ ብኸመይ ከመልክት እኽእል?

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ቅጥዓውን ዘይቅጥዓውን መንገድታት ኣለው። እዚ ዘይቅጥዓዊ መንገዲ እዚ ንትሑት ደሞዝ ወይ መደበኛ ዘይኮነ ስራሕ ዝገንግልን ዘይልሙድ ኣሰራርሓ እዩ። ምስ ኣመሓዳሪ ሓጺር ዘረባ ክትገብር ክትራኸብን ውዕል ክትገብርን ትኽእል።

ቅጥዓዊ ናይ ስራሕ ምምልካት መንገዲ ግን እቲ ዝተለምደ ኣሰራርሓ እዩ። እቲ ናይ ስራሕ ማስተዋዊድ ድማ CV ን መሰነይታ ደብዳቤን ክትልኣኽ፡ ቴሌፎን ክትድዋል ወይ ናብቲ ትካል ማመልከቻ ፎርም ክሓትት ይኽእል። እዚ ናይ ማመልከቻ ፎርም ድማ ምምልካት ዝውዳኣሉ መዓልትን እዞም ዝሰዕቡ ይገልጽ፡

- ናይ ስራሕ መግለጺ
- ዝድለ ዓይነት ሰብ
- ናይ ማመልከቻ ፎርም ወይ ምስታት CV
- ናይ ማዕረ ዕድል ንኹሉ መቐጻጸሪ ዝኸውን ፎርም
- መወከሲታት ዝኾኑ ከተቐርብ

ናይ ስራሕ ዓይነት መግለጺ ማለት እንታይ እዩ?

ናይ ስራሕ ዓይነት መግለጺ (job description) ማለት እቲ ስራሕ ዝጠልቦ ስራሕን ሓላፊነታትን ዝገልጽ እዩ። እቲ ትካል ካብቲ ስራሕተኛ እንታይ ከምዘጸበ'ውን ይገልጽ። ብተወሳኺ'ውን፡ ናይ ስራሕ ማዕረግ፡ ነቲ ስራሕ መን የመሓድር ወይ ሓላፊነት ይወስድን ዘሎ ዕማማትና ሓላፊነታትን ክገልጽ ይግባእ። ስለዝኮነ ቅድሚኒ ናብቲ ስራሕ ምምልካትካ፡ ነዚ ክፋል እዚ ብደንቢ ከተንብቦ ይግባእ።

ዝድለ ዓይነት ሰብ ማለት እንታይ እዩ?

እዚ ዝድለ ዓይነት ሰብ (person specification) ምስ ናይ ስራሕ መግለጺ ዝተሓሳበር እዩ። ብሓጺሩ፡ እቲ ትካል እቲ ክቐጽር ደልዩዎ ዘሎ ሰብ እንታይ ረቂቒ ከማልእ ከምዘለዎ ዝገልጽ እዩ። እቲ ረቂቒ ድማ፡ ክእለት፡ ናይ ስራሕ ልምዲ፡ ብቅዓት፡ ጥበብን ግላዊ ተመኩር ከጠቓልል ይኽእል።

እዚ ዝድለ ዓይነት ሰብ ዝብል ክፋል፡ እንታይ ክህልዎካን ደረጃኡን ዝገልጽ እዩ። ሓደ ሓደ ረቂቒታት ናይ ግድን ይኾኑ። እዚ ማለት ድማ ነቲ ስራሕ ክትሰርሖ ናይ ግድን እዚ ረቂቒ ከተማልእ ይግባእ። ካልኦት ረቂቒታት ድማ ከም ኣድለይቲ ክግለጹ ይኽእሉ። እዚ ማለት ድማ ነቲ ስራሕ ቀንዲ ረቂቒ ከይከውን ዝኽእል ኮይኑ፡ ምልክታኻ ዕውት ክከውን ግን ክፋል ወይብ ሙሉእ ናይዚ ረቂቒ ከተማልእ ይግባእ።

እቲ ትካል ንመን ቻለ መጠይቅ ክጽውዕ ከምዘለዎ ኣብ ዝውሰነሉ እዋን ወይ 'ሓጺር ሊስታ' ('short listing') ኣብ ዘዳልዉሉ እዋን፤ ንዝቅረብካዮ ማመልከቻ ብምርኣይ ነቲ ዝድለ ዓይነት ሰብ ብኸመይ ከምዝቅረብካዮ ይርእይዎ።

ነዚ ናይ ማመልከቻ ቅጺ ኸመይ ጌይሬ ክመልኦ ?

እቲ ናይ ማመልከቻ ቅጺ ዝተፈላለዩ ክፍልታት ኣለዎ። እዚ ኸኣ፡ ናይ ብሕቲ ሓበሬታ (ከም፡ ስምን ኣድራሻን)፡ ብቅዓትን ናይ ስራሕ ልምዲ ታሪኽ ዝኣመሰሉ የጠቓልል። ናይ ወለንተኛ ስራሕ ልምዲ እንተለካ፡ ኣሰራሕቲ ነዚ ከም ሓደ ብልጫ ስለ ዝርእይዎ ኣብ ማመልከቻኻ ክትጽህፎ ይግባእ።

ናይዚ ማመልከቻ ቅዳሕ ስለ ዘይግበር፡ ኣብ ኮምፕዩተር ክትጽሕፎ ወይ ንጹር ጌርካ ክትጽሕፎ ይግባእ። ነዚ ፎርም ክትመልእ ከለኻ ቦታ እንተዘይ ኣኹልካ፡ ተወሳኺ ወረቐት መሊእካን ብንጹር ገሊካን ኣተሓሕዞካ ክትልእኽ ትኽእል።

ናይ ብሕቲ መግለጺ ክበሃል ከሎ እንታይ ማለት እዩ?

ነዚ ቅጹ ክትመልእ ከለኻ እቲ እትህቦ ናይ ግሊ መግለጺ (personal statement) እቲ ቀዳማይ ኣዘዩ ኣገዳሲ ነገር እዩ። እዚ ኸኣ፡ እቲ ዝተደልዩ ረቂቒ ከምተማልእን ነቲ ክፋት ቦታ ትኸውን ንሰኻ ምዃንካ ንክትገልጽ ዕድል ይህበካ።

ገለ ሓገዘቲ ምክርታት፤

- ናይ ብሕቲ መግለጺኻ ኣብቲ ቅጹ ቅድሚ ምምላእካ፡ ኣብ ካልእ ወረቐት ኣቐዲምካ ኣጽፍ።
- ዝበለጸ ማመልከቻ ክትጽፍ መእንታን ብዙሕ ጊዜ ክትህቦ ይግባእ
- ነቲ ዝድለ ረቂቒ ብኸመይ ከምተማልእ ብደንቢ ዘርዘርካ ጸሓፍ
- ነዚ ረቂቒ ዝኸውን መረጋገጺ ንጹር ዝኾነ ኣብነት ከተቐርብ ይግባእ
- ኩሎ ግዜ ማመልከቲ ክትጽሕፍ ከለኻ፡ ነናቱ ዝኸውን ናይ ብሕቲ መግለጺ ክትሕፍ ይግባእ
- ናይ ግሊ መግለጺኻ ደስ ዝብልን ንጹርን ጌርካ ክትጽሕፎ ይግባእ
- ቅድሚ ምስዳድካ ሓደ ኣማኸሪ ከምዘርእየልካ ግበር
- ኣብ ግዜ ቃለመጠይቕ ከድልዩካ ስለዝኽእል፡ ቅዳሕ ናይዚ ናይ ብሕታዊ መግለጺ ክትሕዝ ይግባእ

CVን ናይ መሰነይታ ደብዳቤ ከመይ ገይራ ክጽሕፍ እኽእል?

እዚ CV Curriculum Vitae ዝበሃል ናትካ ብቐጻታት፡ ክእለታት፡ ስራሕ ልምዲን ዝንባሎን ጽሑፍ ዝሓዘ ጽሑፍ እዩ። መሰነይታ ደብዳቤ ማለት ድማ ንኣንባቢ ክትምሰጠን ንሰኻ ንዘሎ ክፋት ስራሕ ብቐዕ ምዃንካ ምስ CVኻ ትልእኾ ደብዳቤ እዩ። ክትግንዘቦ ዘለካ ነገር ግን፡ ንዘለካ ክእለት፡ ስራሕ ልምዲን ዝንባሎን ብዘበለጸ ከተብርሃ እምበር ኣብ ዝጸሓፍካዮ CVኻ ነገር ክትደግሞ የብልካን። ነዚ ናይ መሰነይታ ደብዳቤ ከመይ ጌርካ ትጽሕፍ ኣብ ዝቐጽል መርበብ ሓበሬታ ከተንብብ ትኽእል።

www.get.hobsons.co.uk/advice/applications_covering

CV ክትጽሕፍ ከለኻ ምክሪ ከትረክብ ኣገዳሲ እዩ። CV ከመይ ጌርካ ትጽሕፍ ኣብ ዝቐጽል መርበብ ሓበሬታ ከተንብብ ትኽእል። <http://careersadvice.direct.gov.uk/helpwithyourcareer/writecv/>

CV ብዝተፈላላዩ መገድታት ክጽሓፍ ይክእል እዩ። ዘለካ ክእለት፡ ብቐጻትን ዝንባሎን ዝገልጽ መሰረታዊ ዝኾነ CV ክትጽሕፍ ይግባእ። ካብኡ ከከም ትደልዩ ስራሕ ድማ ተመሓይኹ።

CV ብዝተፈላላዩ መንገዲ ክጽሓፍ ይክእል። ገለ ካብ ልሙዳት መንገድታት፡

- **ፍሉይ ክእለት ዝገልጽ CV (Functional CV)** – እዚ ካብ ስራሕካን ትምህርትካን ዝበለጸ ኣብ ተመሳሳልቲ ክእለታትን ሓደል ጎሲ የተኩር። ብፋይ ንስራሕ ዘይብሎም፡ ወይ ዓይነት ስራሕም ዝቐይሩ ወይ ሓጺር ዕድመ ዘለዎም ስራሕ ዝሰርሑ ሰደተኛታትን ወይ ደለይቲ ዑቕባን ዝኸውን እዮ። ንሰደተኛ ዝኸውን ኣብነት ናይዚ ዓይነት CV ኣብ ናይ Prospects መርበብ ሓበሬታ ክትረክብ ትኽእል። www.prospects.ac.uk/downloads/sis/bgissues/CV3.pdf
- **ብቐድመ ተኸተል ዝጸሓፍ CV (Chronological CV)** – እዚ ማለት ድማ ዘለካ ሓበሬታ ብቐድመ ተኸተል ምጽሓፍ ማለት እዩ። ከምእውን ስራሕ ልምዲ ብቐጻት ብኸመይ ከምዘጥረኻ ይገልጽ። ብዙሕ ጊዜ ስራሕ ትቐያይር እንተኾንካ ወይ ስራሕ ትሳእን ኢንተኔርካ እዚ ዓይነት CV ተመራጺ ኣይኮነን።
- **ንተወሰነ ስራሕ ዝግለግል CV (Targeted CV)** – እዚ ዓይነት ድማ፡ ንተወሰነ ኣስራሒ ተባሂሎ ዝጸሓፍ እዩ። ስለዝኾነ ናይ ተመልክተሎ ትካል ዝደልዩ ረቂቒ ብደንቢ ከምተረዳውካ ክገልጽ

ብዙስ ቋንቋ ምዝራብ ዓቢ ተራ አለም። ኣብ ትጽሕፎ ማመልከቻ ፎርም ወይ CV ትዛረቦም ቋንቋታት ክትጽሕፍ ይግባእ። እንተኾነ ግን ኣብ 'ትዛረቦም ቋንቋታት' ዝብል ክፋል ንእንግሊዝ ክትጽሕፍ የብልካን። ምክንያቱ ኣንግሊካይት ንቋንቋ እንግሊዝ ከምትዛረብ ጌይሩ ክወስዶ እዩ።

መወከሲ ወይ መንጎኛ ዝበሃል አንታይ እዩ?

መንጎኛ (referee) ዝበሃል ንዓኻ ኣጸቢቑ ዝፈልጠካን መደበኛ ወይ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትቐጽር ንዝሃብካ ሓበሬታ ዘረጋግጽ ሰብ ማለት እዩ። ንዝወሃበካ መደበኛ ይኹን ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትሰርሖ ትክእልን ኣይትክእልን ክሕተት ይክእል። እቲ ትካል ድማ ነዚ መንጎኛ ዘቐረብካዮ ሰብ ክድውሎሉ ወይ ብጽሑፍ ክሓትዎ ይክእሉ። 2 መንጎኛታት ከላ ከተቐርብ ክትህተት ኢኻ።

ንዝክፈሎ ስራሕ ተመልክት እንተሃሊኻ፡ ምሳኻ ዝሰርሖ ዝነበረ ሰብ ወይ ኣማኻሪኻ ወይ መምህርካ ከም ተወከስቲ (references) ሰባት ከተቐርብ ይግባእ። ብተወሳኺ፡ ናይካ ክእለት፡ ጥበብ፡ ስራሕ ልምዲን ጠባይን ርእይቶ ክህቡ ዝክእሉ የግርግሩ ዝፈልጡኻ ሰባት ክትጠቐስ ይግባእ። ንናይ ወለንተኛ ስራሕ ተመልክት እንተሃሊኻ ግን፡ 'ጠብይካ' (character) ክገልጹ ዝክእሉ ተወከስቲ ሰባት ክትጠቐስ ትክእል። እዞም ሰባት ድማ ንሰኻ እሙንን ቕኑዕን ምኅንካ ዝረጋግጹ ሰባት ይኹኑ። እዞም ሰባት ድማ፡ ኣብ ማእከል drop-in ወይ ማሕበረኮም ወይ ኣብ ጉጅለ እምነት ትፈልጦም ሰባት ክኹኑ ይክእሉ። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ንመጻኢ መደበኛ ስራሕ ክትረክብ ጽቡቕ መወከሲ ክትረክቡ ትክእል ስራሕ እዩ።

ካብ ካልእ ሃገር ዝረኹብኩም ብቐዓት ናይ ስራሕ ብኸመይ ክገልጹ ይክእሉ?

ካብ ካልእ ሃገር ዝረኹብኩም ብቐዓት፡ ንማሕበራት ከተረድኡን ክትክእል ኣለካ። ከተሰተውዕሎ ዝግባእ ነገር ኣሰራሕቲ እንታይ ትረልጥን ዓቕሚ ኣለካን እዩ ዘገድሶም።

ከተመልክት ከለኻ ናይ ዘለካ ክእለት ብእንግሊዝ ኣተርጉምካ ከተቐቦ ይግባእ። እንተ ተኻኢሉ ናይ NARIC መወዳደርቱ ከተቐርብ ትክእል። ብተወሳኺ ትምህርትኻ ክትመሃር ከለኻ ዘጥረኻዮም ክእለታት ክትልክቡ ይግባእ።

ናይ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ስራሕ ልምዲ ብኸመይ ክረክብ እክእል?

ከምዘፍለጥ እቲ ብክእለትካ ቀልጢፍካ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ስራሕ ከይትረክብ ዝዕቕጽ ቀንዲ ምክንያታት፡ እኹል ዝኾነ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ስራሕ ልምዲ ወይ ድማ ተወካሲ ዝኾነካ ሰብ ወይ ካምፓሊ ስለዘይብልካ እዩ። እዞም ነገራት ብቀሊሉ ክትረክብ ድማ እዚ ናይ ምምዳብ ስራሕ (work placement) መደብ ክትሳተፎ ይግባእ። ናይዚ ምምዳብ ስራሕ ትርጉሙ ድማ ተዛማዲ ዝኾነ ናይ ስራሕ ልምዲ ክትረክብ ኢልካ፡ ኣብ ዝኾነ ትካል ንተወሰነ ጊዜ ተሰማሚዕኻ ስራሕ ምስራሕ ማለት እዩ። እዚ ናይ ምምዳብ ስራሕ ልምዲ ድማ፡ እቲ ዘለካ ክእለት ኣብ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ስራሕ ባህሊ ብኸመይ ኣብ ተግባር ከምተውዕሎ ዕድል ክፈጥረልካ ይክእል እዩ። ሓዲሓዲ ማሕበራት (ከምRAGU) ንኪኢላታት ስደተኛታት ዝኸውን ናይ ምምዳብ ስራሕ መደባት ይርከቦም። ካልኦት ሰባት ድማ ን ኣሰራሕቲ ብቐጥታ ብምርካብ ስራሕ ይረክቡ እዮም።

ካብዚ ናይ ምምዳብ ስራሕ መደብ እንታይ ክጽበ ይክእል?

እዚ ምምዳብ ስራሕ፡ በቲ ዝቐርብ ናይ ገንዘባዊ ሓገዝ መሰረት ክፈለል ይክእል እዩ። ሓዲሓዲ ኣሰራሕቲ ናይ መጓጓዣ፡ ምሳሕን ናይ ምእላይ ቆልዓ ወጻኢታት ክኸፍሉ ክኹኑ ከለዉ፡ ካልኦት ግን ተወሰነ ሓገዝ ጥራሕ ዝህቡ እዮም። ብኻልእ ወገን ድማ፡ እዚ ናይ ምምዳብ ስራሕ ንክንደይ ስሙን ትሰርሖ (ካብ ቁሩብ ስሙናት ካሳብ ኣዋርሖ) ከምእውን ኣብ ስሙን ትሰርሖላን ማዓልታት ብዝሒ ብዝሓመሰሉ ነገራት ዝውሰን እዩ። ሓዲሓዲ ናይ ምምዳብ ስራሕ ምዕቡል ስልጠና ዘድልዮም ክኹኑ ከለዉ፡ ዝበዝሑ ድማ 'እንዳ ስራሕኻ' ትመሃረሎም ዓይነት እዮም። ነዚ ናይ ምምዳብ ስራሕ መደብ ኣብ ትጅምረሉ እዮን፡ ናብቲ ማሕበር መፋለጢ፡ ሓገዝ ካብ ሓላፊኻ ከምትረክብን ዘለካ ክእለት ከተማዕብል ዕድል ክትረክብ ምኅንካ ክትፈልጥ ይግባእ። እንተኾነ ግና፡ ተደጋጋሚ ዝኾነ ስራሕን ከምትርሰርሖን ሓደሽ ክእለት ከምተጥሪ ክትርዳእ ይግባእ። ኩሎም ስራሕተኛታት ድማ ነዚ ስራሕ ብግቡእ ክሰርሑ ትጽቡት ይግበረሎም።

አብዚ ናይ ምምዳብ ስራሕ ኣብ ዝሰርሓሉ እዋን ይኸፈል ዶ?

ሓደ ሓደ ኣስራሕቲ ንኣብ መደብ ምምዳብ ስራሕ ዝሳተፉ ስራሕተኛታት ይኸፍላ እዮን። እንተኾነ ግና እዚ ክፍሊት እቲ ዝተሓተ ክፍሊት እዩ። እንተኾነ ግና እዚ ትረኽብዎ ክፍሊት ኣብ ዝወሃቡኩም በነፊት ወይ ስድራኹም ዝረኽቡዎ ናይ ስራሕ ድጋፍ እንታይ ጽልዋ ክህልዎ ከምዝኽእል ክትሓሰቡሉ ይግባእ። ንኣብነት ናይ 'ስድራቤት ግብሪ ሓገዝ' ('family tax credit') ዝኣመሰሉ ሓገዛት። ብዛዕባ እዚ ኣቐዲምኩም ዝበለጸ ሓበሬታ ከተናድዩ ይግባእ። እዚ ሓበሬታ ድማ ካብ ናይ ዜጋታት ናይ ምክሪ ቢሮ (Citizen's Advice Bureau) ወይ ድማ ካብ ቤት ጽሕፈት ጆብሴንተር ፕላስ (Jobcentre Plus) ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም።

እዚ ናይ ምምዳብ ስራሕ ካብ ብወለንተኻ ትሰርሖ ስራሕ ብኸመይ ይፍለ?

ክልቲኦ ዓይነት ስራሕ ብጣዕሚ ተመሳሰልቲ እዮም። ኣብ ዝኾነ ጽፍሒ ስራሕ ናይ ወለንታ ስራሕ ብምስራሕ ጠቀምቲ ዝኾኑ ናይ ስራሕ ልምድን ተወካሲ ክረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም። ንኣብነት ጠበቓታት ከም ጠበቓ ኮይኖም ክሰርሑ ይኽእሉ። ናይ ምምዳብ ስራሕ መደብ ግን ፍልይ ዝበለ እዩ። ምክንያቱ ስራሕ እዩ ከምእውን ግንኹም ኣብ ተወሳኒ ዓይነት ሞያ ናይ ስራሕ ልምዲ ከተጥርዩ ዝግለመ እዩ። ንኣብነት ከም ኣካውንቲንግ፣ ምስደራ ወይ ተሓጋጋዚ መምህር ዝኣመሰሉ ዓይነት ስራሕ ክጥቀሱ ይከኣሉ። ናይ ወለንተኛ ስራሕ ግን ብተዛማዲ ዝተዛነዩ ስራሕን ከም ክእለትካ ክትሰርሓሉ ዘይትኽእል ዓይነት ስራሕ እዩ። ኣብዚ መምርሒ ጽሑፍ ዝርከብ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ኣብ ዝብል ኦርጎንቲ ብዝበለጸ ከተንብቡ ትኽእሉ ኢኹም።

ብምቕራጽ ስራሕ ዘጋጥም ክፋት ቦታታት ብኸመይ ክገልጹ ይኽእል?

ኣብ ታሪኽ CV ኻ ወይ ማመልከቻኻ ክፋት ዝኾነ ቦታ እንተገዲፍካ፣ ኣስራሕቲ ክጠራጠሩ ይኽእሉ እዮም። ስለዚ ብዘይ ስራሕ ቕሩብ ኣዋርሕ ደው እንተኣልካ፣ ናይ ስራሕ ተመኩሮኻ ወይ ትምህርትኻ ብዓመት ክትገልጹም ፈትን።

- ንኣብነት ከምዚ ዝቐጽል ክትጽሕፍ ትኽእል
 - ሰክረታሪ: 1998-2001
 - ካብ ተሓጋጋዚ ናብ ዲረክተር, 2002-2004

- ኣብ ክንዲ ከምዚ ዝቐጽል ምጽሓፍ:
 - ሰክረታሪ: መስከረም 1998 – ጥቅምቲ 2001
 - ካብ ተሓጋጋዚ ናብ ዲረክተር: መጋቢት 2002 – ሕዳር 2004

ብዙሕ ወርሒ እንተኣልካ ግን፣ ብኣውንታዊ መንገዲ ክትግልጹ ፈትን። ኣብ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ወይ ምዕባይ ቐልጻ ተጸሚድካ ክትከውን ትኽእል። ከምእውን ኣብዚ እዋን ዘጥረኻዮ ዝኾነ ዓይነት ክእለት ከም ትምርቲ ቋንቋ እንግሊዝ ክትጽሕፍ ይግባእ።

ተአሲረ እንተነይረ ብኸመይ ክገልጹ ይኽእል?

እንተ ተኻኢሉ ብዛዕባ እዚ ንኣማኻሪ ከተዘራርብ ይግባእ። ምስ ስደተኛታት ዝሰርሑ ማሕበራት ብዛዕባ እዚ ጉዳይ ሸለል ይብልዎ እዮም። ካልኦት ማሕበራት ግን ኣብ ካልእ ሃገራት ምእሳር ዝውቱር ምዃኑ ከይርድኦም ይኽእል።

ንቕሩብ ኣዋርሕ ጥራይ ተአሲርካ እንተኔርካ ኣብ ማመልከቻኻ ከይጸሓፋክ ክትገድፎ ትኽእል ኢኻ። ንነዊሕ ጊዜ ተአሲርካ እንተነይርካ ግን፣ ክትገድፎ ኣሸጋሪ እዩ። ስለዝኾነ ዝተአሰርካሉ መጻፊታትን ምክንያታትን ክትገልጹ ይግባእ። ንኣብነት 'ብጋለቲካዊ መርገጽዮም ምክንያት ተአሲረ ነይረ' ዘመሰሉ ክትጽሕፍ ትኽእል።

ኣብ ፖለቲካዊ ንጥፊታት ምስታፊይ ብኸመይ ክገልጹ ይኽእል?

ናይ ነፍሰወክፍ ሰብ ኩነታት ዝተፈላለዩ ሰለዘኾነ፡ ብዛዕባ እዚ ጉዳይ ሓፈሻዊ ዘኾነ ምኽሪ ክትህብ ኣጸጋጣ እዩ። ሰለዘኾነ ድግ እቲ ዝነበረካ ናይ ፖለቲካዊ ንጥፊታትን ዝርዝራዊ ሓበሬታ ኣብ ብሃብ ባዕልኻ ክትውሰኖ እቲ ዝበለጸ መንገዲ እዩ። እዞም ዝነበሩኻ ንጥፊታት እንታይ ዓይነት ብቕዓት፡ ልምዲን ፍልጠትን ኣለካ ከርእዩ ይኽእሉ እዮም። ሰለዚ እቲ ዝነበረካ ናይ ፖለቲካዊ ንጥፊታት ብግልጺ ክተቕርቦ ባዕልኻ ክትውሰን ይግባእ። ከምእውን ነዞም ንጥፊታት ብኻልእ መንገዲ ከተቕርቦም ትኽእል ኢኻ፤ ንኣብነት

- ኣብ ናይ ሰብኣዊ መሰላት ማሕበራት፡ ናይ ንግዲ ማሕበራት፡ ማሕበር ደቀንትዮ፡ ማሕበር መሰል ውሁዳን ወዘተ ዝኣመሰሉ ብወለንታኻ ምግልጋል፡
- ኣብ ገሰጋስ ኣንጻር ጭቆና ቆልዑ፡ ምኽንሻብ ደቀንትዮ ወዘተ ተሳትፎ ምግባር፡
- ኣብ ማሕበረ ኮም ስራሓት ምስታፍ

ናይ ፖለቲካዊ ንጥፊታትካ ብግልጺ ወይድግ እቲ ዘረኹብካዮ ተሞክሮን ፍልጠትን ክትገልጽ ትጠራጠር እንተኾነካ፡ ብክብረትካ ምስ ኣግኻሪ ክትመያየጠሉ ይግባእ።

ብሰንኺ ዝነበርካ ፖለቲካዊ ንጥፊታት ዝኸዕበትካዮም ሰፍሕ ዝበሉ ክእለታትን ብቕዓታትን መብርሂ ክትህቡ ትኽእል ኢኻ። ገለ ካብ ኣብነታት፡

- ንጥፊታት ምውሃድ
- ሰባት ምእላይ
- ናይ ፋይናንስ ኣመሓድራ
- ብድሩት ዓቕሚ መደባት ምውሃድ
- ንዱሩታት ኣካልት ድጋፍ ምቕራብ
- ንዝመጽእ ለውጢ ቀልጢፍካ ምምሰሳል
- ሽምግልና
- ምፍታሕ ግጭታት/ምስሕሓባት

ከምእውን ብሰንኺ ዝነበርካ ፖለቲካዊ ንጥፊታ ዘጥረኻዮም ፍልጠታትን መረዳእታታትን ከም መወከሲ ክትጥቀመሎም ትኽእል ኢኻ። ንኣብነት፡

- ጉዳያት ሰብኣዊ መሰላት
- ሰፊሕ ናይ ፖለቲካዊ፡ ወይ ቁጠባዊ፡ ማሕበራዊ፡ ባህላዊን ሲቪላውን መረዳእታ፡
- ኣህጉራውን ሃገራውን ናይ ኣክባቢ ጉዳያት፡
- ጉዳያት ማዕርነትን ሰፊሕነትን

ንዝመልክቶ ዘለኹ ሰራሕ ካብ ዝጠልቦ ብቕዓት ዝለዓለ ብቕዓት ህልዩኒ እንተጸኒሑኹ?

ኣብ ናይ ሰራሕ ሓላፊነታትን ዓይነት ዝብል ክፈል ከተተኩር ይግባእ። ነቲ ሰራሕ ጹቡቕ ጌርካ ክትሰርሐ ከምትኽእልን ኣብቲ ትካል ክትሰርሕ ድሌት ከምዘለካ ጥራሕ ንኣሰራሒ የእምኖ። ብተወሳኺ ንዝወሃበካ ሰራሕ ክትሰርሕ ቕሩብ ምዃንካ ከተርእይ ይግባእ።

ብዛዕባ ቃለ መጠይቕ ክፈልጠ ዝግበኣኒ ነገር እንታይ ኣሎ?

ኣብ ጊዜ ቃለ መጠይቕ (interview) ንሰኻ ነቲ ማሕበር እንታይ ክትገብረሉ ከምዮኽእልን ብዛዕባኻ ክፈልጠ መብርሂ ትህበሉ ዕድል እዩ። ምስ ሓደ ወይ ብዙሓት ኣባላት ሰራሕተኛ እቲ ማሕበር ክትራኸብ ትኽእል። እዚ ኸኣ ብዛዕባ ናይ ሰራሕ ሓላፍነት፡ ዝድለ ሰብ ወይ ማመልከቻኻ ክኸውን ይኽእል።

ንዝኽፈሎ ሰራሕ ተመልክት እንተሃለኻ፡ እዚ ቃለ መጠይቕ ቕጥዓዊ እዩ። ንወለንተኛ ሰራሕ እንተኾይኑ ግና ዝተዛነዮን ዘይቕጥዓዊ ክኸውን ይኽእል። ከተሰተውዕሎ ዘለካ ነገር ግና፡

- ንነብስኻ ኣካላውን ሞራላውን ከተዳልዎ ይግባእ

- ናይ ዘለካ ክእለትን ተመኩሮን ኣብነት ክትህብ
- ዝኾነ ሕቶ እንተዘይተረዲእካ ክድገመልካ ወይ ቕልል ብዘበለ መንገዲ ክቐርበልካ ሕተት

ድሕሪ እቲ ቻለ መጠይቕ፡ ከመይ ከምዝነበረ ክሓትት ይኽእል'ደ?

ብዛዕባ ዝገበርካዮ ቻለ መጠይቕ ከመይ ከምዝነበረ ('feedback') ምሕታት ልመድ እዩ። እዚ ኸኣ ብሓጻን እንታይ ጽቡቕ ገርካን እንታይ ከተመሓይሾ ኣለካ ምንጋር ከጠቓልል ይኽእል። እዚ ድማ ብቴሌፎን ወይ ብጽሑፍ ክገበር ይከኣል። ኣብ ጊዜ ቻለ መጠይቕ ጽቡቕ እንተዘይ ተዋሲእካ፡ እጽቡቕ ጌርካ ክትዳሎ ይግባእ። ብተወሳኺ እዚ 'መሰርሕ ቻለ መጠይቕ' ክትለማመዶ ይግባእ። እዚ ድማ ንናይ ስራሕ ኣማኸርቲ 'ቀንዲ ነጥብታት' ብዛዕባ ቻለ መጠይቕ ክህቡኻ ክትሓትት ትኽእል።

ንቻለ መጠይቕ እንተዘይተጻዊዒ እንታይ ክገብር ኣለኒ?

- ንዝቐረብካዮ ማመልከቻ ተመሊሶካ ርኣዮ። እቲ ማሕበር ዝደልዮ ክእለት ኣለካ ደ?
- ከተሰተውዕሎ ዝግባእ መብዛሕቲኡ ስራሕ ብዙሕ ተወዳዳርነት ኣለዎ። ቕድሚ ምምልካትካ ብዛዕባ እቲ ስራሕ፡ ማሕበር ወይ ትካል ኣጸቢቕካ ክትፈልጥ ይግባእ።
- ማመልከቻኻ ኣብ ቀንዲ ትደልዮ ስራሕ ዘተኮረ ክኸውን ይግባእ

ብዛዕባ ናይ ባዕልኻ ስራሕ ሓበሬታ ኣበይ ክረክብ ይኽእል?

ካብ ተቐጺርካ ምስራሕ፡ ናይ ባዕልኻ ስራሕ ክትሰርሕ ትደሊ ትኸውን። ሓደሓደ ናይ ሰደተኛ ማሕበራት ከመይ ጌርካ ናይ ባዕልኻ ስራሕ ከምትጀምር ዝምህርቲ ትምህርታት ይህባ እዮን። ኣብ ከባቢኻ ንዝወሃብ ትምህርቲ ንቤት ጽሕፈት One Stop Service ክትሓትት ትኽእል ኢኻ። Mainstream ኣቕረብቲ ምኽርን ሓገዝን ከቐርቡ ይኽእሉ እዮም። እንተኾነ ግና እቲ ትደልዮ ብንጹር ዘይትፈልጦ ክትከውን ትኽእል ኢኻ።

እዚ ናይ ባዕልኻ ስራሕ ዝኸውን መደብ ከተውጽእን ሓገዝ ክትረክብን ኣገዳሲ እዩ። መበገሲ ዝኾነኻ ገንዘብ ክትረክብ ኣሽጋሪ እዩ። ንናይ ከባቢ ናይ ንግዲ ትካል (Local Enterprise Agency) ከተዘራርዎም ትኽእል። ኣድራሻ ናይ ከባቢ ናይ ንግዲ ትካል ኣብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ከተንብብ ትኽእል። www.nfea.com. ብዘበለጸ፡ ብዛዕባ እዚ ናይ ባዕልኻ ስራሕ ምኽፋት ኣብዛ ሰዲባ ዘላ መርበብ ሓበሬታ ከተንብብ ትኽእል። www.refugeesintobusiness.org.uk ። እዞም ትረኽቦም ሓበሬታት ንሰደተኛታት ተባሂሎም ሰለዝዳለው፡ እንታይ ከተማልእ ከምዘለካ ሓበሬታ ይቐርቡ እዮም። ከምእውም ንማሕበር ሰደተኛታት ከራኽቡኻ ዝኽእሉ መሳለጥያታት ክትረክብ ትኽእል ኢኻ።

ነዚ ናይ ባዕልኻ ስራሕ ዝኸውን ብዙሕ ሓበሬታ ክትእክብ ይግባእ። ትደልዮ ሓበሬታ ኣብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ከተንብብ ትኽእል።

- www.businesslink.gov.uk
- www.smallbusinessadvice.org.uk

ንኣብ ክለ 18-30 ዕድመ ዝርከቡ ናይ ባዕሎም ስራሕ ክጀምሩ ዝደልዩ ሰባት ማሕበር Prince's Trust ሓገዝ ይቐርብ እዩ። እዚ ሓገዝ ድማ ናይ ምኽሪ ወይ ናይ ገንዘብ ክኸውን ይኽእል። ነዚ መምርሒ ዝኸውን ኣብ ዝቐጽል መርበብ ሓበሬታኦም ክትርእይ ወይ ብቁጽሪ ስልኪ 0800 842 842 ክትድውል ትኽእል። www.princes-trust.org.uk

ቤት ጽሕፈት Jobcentre Plus 'ውን ክተሓባር ይኽእል እዩ። ብቑዕ እንተኾይንካ ናብ ዝተፈለለዩ ናይ Jobcentre መደባት ከም New Deal ክትሳተፍ ትኽእል። ኣብዚ ኸኣ ተወሳኺ ሓገዝ ክትረክብ ትኽእል።

ካብ ወጻኢ ሃገር ዝተረኸበ ብቕዓትን ተመኩሮን ኣብ ግብሪ ምውጻፍ መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

ካልእ ሃገር ዝረኸብኩዎም ሞያታት ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ተቐባልነት ክህልዎም ይኽእል' ዶ?
ካብ ካልእ ሃገር ዝረኸብኩዎም ብቕዓትን ናይ ስራሕ ልምድን ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ዝርከባ ኮሌጃት፣ ዩኒቨርሲቲታትን ኣስራሕትን ተፈላጥነት ክረክብ ይኽእል እዩ። ሰለዚ ዝኮነ ካብ ዓዲ እንግሊዝ ወጻኢ ዘጥረኹዎ ክእለት ምስ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ክእለት ደረጃኡ ከተወዳድር ይግባእ። ምንም እኳ ንብቕዓትካ ዘረጋገጽ ሰነዳት ኣይሃልኹ፣ ንዘለካ ክእለት ተፈላጥነት ክትረክብ ትኽእል ኢኻ። እንተኾነ ግና ተፈላጥነት ክትረክብ ቆሊል ኣይኮነን፤ ኣሸጋጊ ክኸውን ይኽእል እዩ። ምንም እኳ ሕጋዊ ዝኾነ ተፈላጥነት ኣይትርከብ፣ ንዘለካ ክእለት ተፈላጥነትን ክብርን ክትረክብ ትኽእል።

ነቲ ኣብ ወጻኢ ሀገራት ዘጥፊኹዎ ብቕዓት ምስ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ብቕዓት ስለምንታይ የወዳድር?
ዘለካ ብቕዓት ምንጽጻር፣ ንመጻኢ መደባትካ ክትሕንጽጽን ካልእት ሰባት ድማ፣ ብፍላይ ከም ኣማኸርቲ፣ ትምህርታዊ ትካላትን ኣስራሕትን፣ ዘለካ ናይ ትምህርትን ስራሕ ልምድን ድሕረ ባይታ ብቐሊሉ ክርደኦም ይኽእል።

ካብ ካልእ ሃገር ዝተረኸብኩዎም ብቕዓታትን ብኸመይ ተወዳድር?
ናብ ሰበሰልጣን ንክነጻጸር ከተቐርቦ ከለኻ፣ ዘለካ መርትዖታት ከተቐርብ ይግባእ። ኣብ ዓዲ እንግሊዝ NARIC ዝበሃል ማሕበር ብቕዓትካ ብኸመይ ከተወዳድር ትኽእል ምኽሪ ክህበካ ይኽእል እዩ። ናይ NARIC's ሓበሬታ ክጥቐምሉ ዝኽእሉ ብዙሓት ኣማኸርቲ ስለዘርከቡ፣ ዘለካ ብቕዓት ደረጃኡ ብነጻ ክነግሩኻ ይኽእሉ እዮም። ወይ ናብ ዝሰዕቡ መርበብ ሓበሬታ ተወከስ፤

- www.naric.org.uk (ንኣካዳሚያዊ ወይ ትምህርታዊ ብቕዓታት)
- www.uknarp.org.uk (ንምያዊ ብቕዓታት)

ማሕበር NARIC ንስደተኛታት ብቁጽሪ ስልኪ 0870 990 4088 እንተደዊሉዎ ብነጻ ናይ ብቕዓት መንጽጻር ምኽሪ ይህብ እዩ። እንተኾነ ደዋሊ ሰብ እዚ ዝሰዕብ ሓበሬታ ከቐርብ ይግብኡ።

- ናይ ብቕዓት ማዕረግ
- ስም ብቕዓት ዝሃበ ትካል
- ትምህርቲ ክውዳእ ዝወዳኣሉ ጊዜ
- ትምህርቲ ዝተጠናቐቐሉ እዋን/ምረቓ

ብተወሳኺ NARIC ብቕዓትካ ብኸመይ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ክነጻጸር ከምዝኽእል ብጽሑፍ ክገልጻልካ ይኽእል እዩ። ናይ ምንጽጻር ምስክር ወረቐት (Statement of Comparability) (ብኢንተርነት ንዘመልክቱ ሰባት ናይ £47.00 ወይ £39.95 ይኸፍሉ) ዘለካ ብቕዓት ምስ ኣየናይ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ብቕዓት ማዕረ ምዃኑን ማሕበር NARIC ከምዘረጋገጸ ዝገልጽ ደብዳቤ እዩ።

ዘለኒ ብቕዓት ካብቲ ጉቡኡ ኣትሒቶም እንተ መዚናዎ እንታይ ክስምዓኒ ይግባእ?
ካብ ማሕበር NARIC ዝወሃብ መረጋገጺ ከም መወከሲ እምበር ልክፍ ክኸውን ኣይክእል እዩ። ስለዝኾነ ድማ ሓደ ሓደ ሰባት ዘሎዎም ብቕዓት ትሕቲ እቲ ዝገምትዎ ኮይኑ ስለዘረኽቡዎ ሕጉሳት ከይኮኑ ይኽእሉ። እቲ ዝተወሃብ ውሳኔ ነቲ ዘለካ ብቕዓት ኣዝዩ ኣትሒትዎ እዩ ኢልካ ትሓሰብ እንተኾይንካ፤ ናብ ቤት ጽሕፈት NARIC ክትከይድ ወይ ብቁጽሪ ስልኪ 0870 990 4088 ደዊልካ ከተዘራረብ ትኽእል።

ከተሰተውዕሉ ዝግበኣካ ነገር ንብቕዓትካ ምርግጋጽ ድግ ካልእ መምዘኒታት ከም ትምህርትካ ክትውድእ ዝወሰደልካ ጊዜ፡ ትሕዝቶ ትምህርቲ ወይ ዝና ናይ ዝተመሃርካሉ ዩኒቨርሲቲ፡ ኣብ ግምት ይኣትው እዮም። ብዛዕባ እዚ ምስ ሰራሕተኛ፡ ኮሌጅ ወይ ዩኒቨርሲቲ ክትዘራረብ ከለኻ ክትገልጽሎም ትኽእል።

ንዘሎኒ ትምህርታዊ ብቕዓታት በዩናይ መንገዲ ከነጻጽር ይኽእል?

ኣብ ዓድኻ ትምህርታዊ ዘኾነ ብቕዓት (ንምሳሌ፤ ዶክተር፡ ጠበቓ፡ መሃንዲስ ወይ መምህር) እንተሃለካ፡ ንትምህርታዊ ኣካላት ከተዘራርብ ይግባእ። ኣን ዓዲ እንግሊዝ እዚ ዘለካ ትምህርቲ ብኸመይ ይነጻጸር ክነግሩኻ ይኽእሉ እዮም። እዚ ትምህርታዊ ኣካል ዝበሃል ነዚ ናይ ምንጽጻር ምጽራይ ዝገብር ኣካል እዩ። እዚ ትምህርታዊ ኣካል ዝበሃል ማሕበር ንናይ ወጻኢ ትምህርታት ዝመዝነሉ ናይ ባዕሉ መንገዲ ኣለዎ። ገለ ካብዚ መንገዲ ድግ መረጋገጽኻ ካብ ማሕበር NARIC ወይ ክልእ መንገዲ ክኸውን ይኽእል።

ንብቕዓተይ ስለምንታይ ወግዓዊ ተፈላጥነት ክረኽበሉ ኣሎኒ?

ንዘለካ ብቕዓት ናይ ምንጽጻር መረጋገጺ እንተለካ፡ ተፈላጥነት ክትረኽበሉ ትኽእል ምዃንካ ክተረጋግጽ ይግባእ። እዚ ኸኣ ንትምህርቲ መእተዊ ዝኸውን ረጅሒ ምምላእ ወይ ንኣስራሒ ዝወሃበካ ሰራሕ ክትሰርሖ ትኽእል ምዃንካ ምርግጋጽ ክኸውን ይኽእል።

ንዘለካ ብቕዓት ኣብ ሰራሕ ተፈላጥነት ምርካብ

ንሓደ ሓደ ብቕዓታት ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ክትጥቐመሎም እንተደኻ፡ ኣቐዲምካ ብዝምልከቶ ኣካል ወይ ማሕበር ወይ ምኽሪ ቤት ከተረጋግጽ ሕጋዊ ግዴታ ይህልዎም። ገለ ካብዞም ብቕዓታት፡ ምምህርና ኦርኪተክትን መብዛዕቲኦም ናይ ጥዕና ሞያታት የጠቓልል። እዚ ማለት ከኣ ብዝምልከቶ ኣካል ዝወጹ ረጅሒታት ከተማልእ ይግባእ።

ንኻልእት ሞያታትን ግን ሕጋዊ ግዴታ ዘይብሎም ክኸውን ይኽእል። እንተኾነ ግና ካብ ዝምልከቶ ኣካል (ንምሳሌ፡ ምህንድስራ ወይ ኤለክትሪሻን) ተፈላጥነትን ኣባልነት ክትረኽቡ ኣገዳሲ እዩ። ተፈላጥነት ክትረኽቡ ሕጋዊ ግዴታ እንተዘይብልካ፡ ካብ ካልእ ሃገር ዝረኽቡን ብቕዓት ኣስራሕቲ ቕበልዎን ከይቕበልዎን ይኽእሉ። ካብ NARIC ዝረኽቡካ መረጋገጺ ክርእይዎ ወይ ኣብ ሰራሕ ልምድኻን ቃለ መጠይቕ ክምርኮሱ ይኽእሉ።

ንዘለኻ ትምህርታዊ ብቕዓት ተፈላጥነት ምርካብ

ኣብ ዝለዓለ ደረጃ (ንገለ ዝቕጽል ትምህርቲ) ክትመሃር ከተመልክት እንተደኻ ከለካ ደረጃ ትምህርቲ ከተርእይ ትኽእል። እንተደኣ ማሕበር NARIC ተቐቢልዎ ኮይኑ፡ መብዛሕቲኡ እዋናት ተቐባልነት ይህልዎ። እንተዘይ ኮይኑ፤ ንዓባይቲ ተምሃር (ካብ 21 ዓመት ንላዕሊ) እቲ ዩኒቨርሲቲ ወይ ኮሌጅ ተዓጻጻፍነት ክህልዎ ስለዝኽእል ከተዘራርቦም ይግባእ።

ንዘለኒ ናይ ሰራሕ ልምዲ ብኸመይ ተፈላጥነት ክረኽብ ይኽእል?

ንዘለለካ ናይ ሰራሕ ልምዲ ተፈላጥነት ክህልዎ ምስክር ወረቐት ወይ ነጥቢ ዝገልጽ ወረቐት ክህልወካ ይግባእ። እንተኾነ ምስክር ወረቐትካ ምሳኻ እንተዘየለ፡ ናይ ሰራሕ ልምድኻ ተፈላጥነት ትረኽበሉ ዝተፈላለዩ መንገዲ ኣሎ።

ፖርቶፎልዮታት

ፖርቶፎልዮ (portfolio) ዝበሃል፡ ኣብ ዝሓለፈ እዋናት እንታይ ከምገበርካ ዘረጋግጹ ዶክምነትታትን ምርትታት ዝሓዘ ሰነድ እዩ። ብተወሳኺ፡ ናይ ዘለካ ክእለትን ናይ ሰራሕ ልምድን ዝኸውን መረጋገጺ የጠቓልል። ስለዝኾነ፡ ፖርቶፎልዮኻ እዋናዊ ክትገብርኻ ኣብ ግብረ ከተውዕሎ ይግባእ። ቐንዲ ረብሓ ምድላው ፖርቶፎልዮ ቐጺሎም ተዘርዚርዎ ይርከቡ፡

- ዘለካ ጥበብን ክእለትን ብንጹር ክትፈልጦ ትኽእል
- ነብሰኻ ብዝበለጸ መንገዲ ከተቕርባ ይሕግዝ
- ዘለካ ኣገዳሲ ሓበሬታ ንኻልእ ሰብ ከተርእይ ቐሊል ይኾነልካ

ዘዳለካዎ ፖርቶፎልዮ ንናይ ስራሕ አማኝርቲ፣ ኮሌጅ፣ ዩኒቨርሲቲ፣ አሰራሕቲ ወይ ንቤት ጽሕፈት One Stop Service ከተርእዮም ትክክል። ከምኡ'ውን ፖርቶፎልዮካ፣ ንኮሌጅ ወይ ዩኒቨርሲቲ ንትምህርቲ ወይ ንወለንተኛ ይኹን መደበኛ ወይ ናይ ግልካ ስራሕ ክትጥቅመሉ ትክክል።

እዚ ፖርቶፎልዮ፣ ዘለካ ትምህርቲን ናይ ስራሕ ልምዲ ናይ ዘረጋገጹ ወረቆቅቲ ቅዳሕ ክህልዎ ይግባእ። ብተወሳኺ ዘለካ ዝኾነ ዓይነት ምስክር ወረቆቅ፣ ከምኡ'ውን፡

- CV
- ካብ አሰራሕቲ (ብደምዝ ወይ ብወለንተኛ ዝሰራሕካዮ ስራሕ) ዝረኽብካዮ ደብዳቤ
- ናይ ኮሌጅ ወይ ዩኒቨርሲቲይ ትምህርትካ ነጥቢ ዝገልጽ ምስክር ወረቆቅ
- ናይ ዝኾነ ዝገበርካዮ ምርመራዊ መጽናዕቲ ዝገልጽ ሓጺር መግለጺ
- ስእልታት ናይ ዝመሃዝካዮም ስራሓት (ንሰአልቲ፣ ዲዛይነራት፣ አርኪተክት ዝምልከት)
- ምስ አማኝሪ ኮይንካ ዘውጸእካዮ ናይ ስራሕ መደብ
- ብዛዕባካ ወይ ባዕልካ ኣብ ጋዜጣ ወይ መጽሔት ዝጸሓብካዮም ጽሑፋት
- ካልእ ዝኾነ ኣብ ትምህርትካ ወይ ስራሕካ ዝረኽብካዮም ብልጫታት

Assessment of Prior Experiential Learning (APEL)

APEL ዝበሃል ኣብ ብልምዲ ስራሕ ዝርከብ ትምህርቲ ዘተኮረ እዩ። እዚ ስራሕ ድማ፣ መደበኛ፣ ወለንተኛ ወይ ዝንባሌ፣ ምስ ዕቤት ዝርከብን ምስክር ወረቆቅ ዘይብሉ ስራሕ ወይ ስልጠና ዘተኮረ እዩ። ኣብ APEL ናይ ትምህርቲ፣ ፍልጠት፣ ጥበብን ክእለትን ተፈላጥነት ክትረክብ ትክክል። ኣብ ዝቐጽል ወይ ንዝለገለ ትምህርቲ ዘገለግል እዩ። እዚ ትምህርቲ ድማ ኣበይ ቦታ ተወሲዱ፣ ብምታይ ቋንቋ ተጥሂቡን ምስዚ ትምህርቲ ዝኸይድ ነገር አየገድስን እዩ።

ንሕሉፍ ተመኩሮካ ተፈላጥነት ክትረክብ እንተደሊካ፣ ኣብ ላዕሊ ከምዝተጠቐሰ ፖርቶፎልዮ ከተዳሉ ይግባእ። እተዳልዎ ፖርቶፎልዮ ድማ በአርባዕተ ረጅሒ ይምዘን፣ እዚኦም ከኣ፡

- እቲ ፖርቶፎልዮ ርጉጽን ኣተአማንን ዲዩ?
- ንዘቐረብካዮም ነገራት እኹል መርትዖታት ቐሪም'ዶ?
- እቲ ዘቐረብካዮ መረጋገጺ ብንጹር ናትካ ዲዩ?
- እቲ ዘለካ ትምህርቲ እዋናዊ ዲዩ ወይ ግዚኡ ዝሓለፎ?

ወለንተኛነት

ናይ ወለንተኛ ስራሕ ምስራሕ፣ ንዘለካ ስራሕ ልምዲ ከተማዕብለሉ ትክክል። ከምኡ'ውን ናይ ወለንተኛ ስራሕ ብምስራሕ፣ እንታይ ክእለት ከምዘለካ ዝገልጽ ናይ ዓዲ እንግሊዝ መወከሲ ክትረክብ ትክክል። ከም ደረጃ ክእለትካን ስራሕ ልምድካ ዝኸውን ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትረክብ ኣሸጋሪ ክኸውን፤ እንተኾነ ግና ናይ ምስራሕ ድሌት ንመጻኢ ክሕግዘካ ይክክል። ንኣብነት፡ ንሰኻ ናይ ጥዕና በዓል ሙያ እንተኾይንካ፣ ኣብ ሆስፒታል ናይ ወለንተኛ ስራሕ ምስራሕ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ዘሎ ናይ ጥዕና አሰራርሓ ዝበለጸ ፍልጠት ክትረክብ ይክክል።

ንናይ ሙያ ስራሕ ልምዲ ተፈላጥነት ምርካብ

ትምህርቲ ወይ መወከሲ ዘይብሉ ፍሉይ ዝኾነ ናይ ጉልበት ስራሕ ልምዲ ከም ድራውሊኮ ወይ ነዳቓይ ክትከውን ትክክል ኢካ። እንተኾነ ግን ነዚ ዓይነት ሞያ ተፈላጥነት ክትረክቡን ትምህርቲ ክትመሃር ትክክል ኢካ። በዚ ክእለትካ ትሰርሕ እንተሃለካ፣ ካብ OSAT (ኣብ ስራሕ ቦታ ዝገበር ግምገማን ስልጠናን) ወረቆቅ ክትረክብ ትክክል ኢካ። እዚ ግን ብመንገዲ ኣሰራሒካ ኣብሉ ክዳሎ ይግባእ። ናብ ትሰርሓሉ ቦታ ናትካ ክእለት ንምግምጋምን ኣብዞም ክእለታት ዘሎ ህጻፍ ንምምዛን ተቆጻጻርቲ። ኣብዚ መስርሕ እዚ ድማ ዕውት እንተኾንካ NVQ ዝበሃል ወረቆቅ ትውሃብ። ብዛዕባ እዚ መደብ ተወሳኺ ሓበሬታ እንተደሊካ፣ ኣብ ዝሰዕብ መርበብ ሓበሬታ ከተንብብ ትክክል። www.citb-constructionskills.co.uk.

ምርግጋጽ ብቅዓት

መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

ምርግጋጽ ብቅዓት ማለት እንታይ ማለት እዩ?

ዝኾነ ናይ ትምህርቲ ብቅዓት እንተለካ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ክትሰርሕ ትኽእል ምዃንካ ወይ ምርግጋጽ ናይዚ ብቅዓት (requalify) የድለይካ ድዩ ኣየድልየካን ክትፈልጥ ትደሊ ትኸውን። እዚ ምርግጋጽ ብቅዓት (Requalification) ዝበሃል ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ነዚ ዘለካ ቁጽጽር ዘድልዮ ብቅዓት ብሕጋዊ መንገዲ ንክትሰርሕ እትገብር ናይ ምርግጋጽ መስርሕ እዩ (ንኣብነት፡ ፈተና ወይ ትምህርቲ ምውሳድ)። ቁጽጽር ዘየድልዮ ብቅዓት እንተኾይኑ ግን ክትሰርሕ ትኽእል ኢኻ። እንተኾነ ግና ምርግጋጽ ብቅዓት ምግባር ስራሕ ቀልጢፍካ ክትረክብ ትኽእል። ምንም እኳ ናይ ስራሕ ፍቓድ እንተዘይብልካ፡ ግዜኻ ኣብ ብቅዓትካ ምምርግጋን ንመስርሕ ምርግጋጽ ዘድልየካ ነገር ምቕርፊብ ክትገብር ይግባእ። ካብ ኣማካሪን ትምህርታዊ ኣካል ምክሪን መምርሕን ክትሓትት ኣገዳሲ እዩ።

ከስተውዕለሉ ዝግባእ ነገር እንታይ ኣሎ?

እዞም ዝሰዕቡ ነገራት ከተስተውዕለሎም ይግባእ፡

- እዚ መስርሕ ናይ ምርግጋጽ ብቅዓት ነዊሕ ግዜ ክወስድ ይኽእል
- እዚ መስርሕ ናይ ምርግጋጽ ብቅዓት ክቡርን ውሑድ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ጥራይ ይርከብ
- ልዑል ዝኾነ ናይ ቋንቋ እንግሊዘኛ ክእለት ክህልዎካ ይግባእ
- ምንም እኳ ብቐፅ እንተኾንካ፡ ስራሕ ክትረክብ ኣሸጋጊ ክኸውን ይኽእል
- ናይ ዓዲ እንግሊዝ ስርዓትን ናይ ስራሕ ባህሊ ክትፈልጉ ይግባእ
- ነዚ ምርግጋጽ ብዕውት ክትፍጽም ክንድዘወስደ ግዜ ይውሰድ ክትውስን ክወን ዝኾነ መደብ ክህልዎካ ይግብእ

ቁጽጽር ዝገበርሎምን ዘይገበረሎምን ብቅዓታት እንታይ ማለት እዩ?

ኣብ ዓዲ እንግሊዝ መብዛሕቲሉ ብቅዓት ቁጽጽር (regulated) ይገበረሉ እዩ። እዚኦም ከኣ ከም ሕክምና፡ ምምሃር ወይ ኣርኪተክቶር ክጥቐስ ይከእል። እዚ ማለት ድማ ከይተመዘገብካ በዞም ሞያታት ክትጥቐመሎም ብሕጊ ዝተኸልከለ እዩ። ብቅዓትካ ቁጽጽር እንተ ተግደርሎ፡ ክትምዘገብ ምእንታን ናይ ዝምልከቶ ኣካል መለኪዒ ከተማልእ ይግባእ። እዞም መለኪዒታት ድማ ንዝተፈላለዩ ብቅዓት ዝተፈላለዩ እዮም።

ሓደሓደ ስራሓት ከም ኢንጂነሪንግ ወይ ፋይናንስ ዝኣመሰሉ ግን ቁጽጽር ኣይገበረሎምን (unregulated) እዩ። ስራሕካ ድማ ናይዞም ዓይነት ስራሕ እንተኾይኑ፡ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ክትጥቀመሎም ኽእል ኢኻ። እንተኾነ ግና፡ መብዛሕቲኦም ኣስራሕቲ ወይ ዓማዊል ፈተና ክትወስድ ክሓቱኻ ይኽእሉ እዮም። ምሕላፍ ናይዚ ፈተና ድማ፡ ካብቲ ነቲ ፈተና ዘዳለዎ ናይ ትምህርቲ ኣካል ተቐባልነት ክትረክብ ትኽእል።

በዓል ሞያ ዝበሃል መን እዩ?

በዓል ሞያ (professional body) ነዚ ናይ ምርግጋጽ ብቅዓት መስርሕ ክመኽረካ ይኽእል እዩ። እዚ መስርሕ ድማ ኣብ ገሊኡ ጉዳያት ከቡድ ኣብ ገሊኡ ድማ ቐለል ክኸውን ይኽእል። እዞም በዓል ሞያተኛታት ብዘህብዎ ኣገልግሎትን ንጥፈታትን ክፈላለዩ ይኽእሉ እዮም። ኣብ መብዛሕቲሉ እዋናት ድማ ንብቅዓት ዝኸውን ቁጽጽርን መለኪዒታት የውጽእ። ካልኦት ድማ ናይ ሓገዝን ናይ ኣባልነት ኣገልግሎት ዘቕርቡ ጥራሕ ክኾኑ ይኽእሉ። ብዛዕባ እዞም ትምህርታዊ ኣካላት ዝበለጸ ሓበሬታ ኣብ ኢንተርኔት ክትረክብ ትኽእል።

እዚ ምርግጋጽ ብቅዓት ጠቕሚ ኣለዎ'ደ?

መስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ኣሸጋሪን ዘጨገቅን ክኸውን ይኽእል እዩ። ብዛዕባ እዚ ኣጸቢቕካ ክትሓስቡ ይግባእ። ስለዝኾነ ነዚ ክሕግዞካ ዝኽእል ዝርዝር ዝኾነ መበድን ኣማኻሪ ክህልዎካ ኣለዎ። ምስ ኣማኻሪኻ ድማ እዚ መስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ዝበለጸ መንገዲ ድዩ ኣይኮነን ክትፈልጥ ምስ ኣማኻሪኻ ክትመያየጠሉ ኣለካ።

ነዚ መስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ክትገብር ክትሓሰብ ከለኻ፡ ዕድመኻን ናይ ገንዘብ ዓቕምካ ኣብ ግምት ከተእትዎ ይግባእካ። ብሓፈሹ ኩሉ ነገር ኣብ ግምት ከተእቱ ኣለካ። ገለገለ ሰባት ካልእ ኣማራጺ ከም ኣብ ተመሳሳሊ ስራሕ ምስራሕ ወይ ስራሕ ክቕይሩ ይመርጹ እዮም።

ገለ ካብ ንነብኻ ክትሓታ ዝግበኣካ ነረጋር፡

- ክንደይ ገንዘብ ይውድእ?
- ክንደይ ግዜ ይወስድ?
- ኣብ ዓዲ እንግሊዝ እዚ ስራሕ ተደላይነቱ ማዕረ ክንደይ እዩ?
- ዘለኒ ብቅዓት ናብ ናይ ዓዲ እንግሊዝ ብቅዓት ክቕየር ይኽእል'ደ?
- ስራሕ ኣብ ምርካብ ዘሎ ምውድዳር ደርጅኡ ማዕረ ክንደይ እዩ?

ነዚ መስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ክፍጽም ዘኽእሉኒ ተግባራዊ ደረጃታት ኣየናት እዮም?

ዝኣኽለካ መጽናዕቲ ድሕሪ ምግባር፡ ነዚ መስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ክትገብር እንተወሲንካ፡ ቀላ ናይ ስራሕ ፍቓድ ኣይሃልኻ ክትወስዶም ትኽእል ስጉምትታት ኣለዉ። ዘለካ ክእለት ምምዕባል ንመጻኢ ክሕግዞካ ይኽእል እዩ።

ኣብ ዝሰዕቡ ነጥብታት ከተተኩር ይግባእ፡

- ክእለት ቋንቋ እንግሊዘኛኻን ናይ ርክብ ክእለትካ ከተማዕብል
- ናይ ስራሕ ልምዲ ክትረክብ ክትጽዕር
- ንስራሕካ ዝምልከት ዝወሃብ ትምህርቲ ምምሃር
- ኣብ ናይ ብቅዓትካ ዝርዝር መዝገብ ክትምዝገብ (ኣብዚ እዋን ናይ ዶካትር፡ ሓኪም ሰንታት፡ ነርሳትን መሃንዲሳት ይርከብ)
- ናይ 'መስጋገሪ' ትምህርቲ ክትወስድ
- ፖርቶፎሊዮኻ ከተዳሉ
- ርክብ ምፍጣር
- ዘለካ ብቅዓት ምግምጋም
- ንብቅዓትካ ዝምልከት ናይ ስራሕ ዝርዝር ምፍላጥ

ብዘይካ እዚ መስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ካልእ እንታይ ኣማራጺ ኣሎ?

ነዚ መስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ክኸውን ኣማራጺ ኣሎ። ንኣብነት ኣብ ተመሳሳሊ ስራሕ ምስራሕ ወይ ሓዲሽ ብቅዓት ምጥራይ ዝኣመሰሉ ክጥቕሱ ይከኣል። ቆሊል ዝኾነ ኣማራጺ ስለዘየለ ቕድሚ ምውሳኔካ ንናይ ስራሕ ኣማኻሪ ከተዘራርብ ጠቓሚ እዩ። እዚ ኸኣ ነቲ ዘለካ ክእለትን ጥበብን ፈሊኻ ክትፈልጥ ክሕግዞካ ይኽእል እዩ። እቲ ዘለካ ብቅዓት ናብ ካልእ ብቐሊሉ ክቕየር ይኽእል እዩ።

ዘለካ ብቅዓት ክትቕይር ዘይትደሊ እንተኾንካ ድማ፡ ኣብ ደረጃ ቴክኒሻን ክትሰርሕ ትኽእል። እዚ ዓይነት ስራሕ ፍሉይ ዝኾነ ጥበብን ፍልጠትን ዝሓትት ክኸውን ይኽእል እኳ እንተኾነ ውሱን ሓላፍነት ኣለዎ። ዝበዝሑ ስራሕታት ድማ ካብ ዝነበረካ ስራሕ ልምዲ ተጠቐምካ ክትሰርሐም ትኽእል። እንተኾነ ግና፡ ነቲ ዘለካ ክእለት ከተማዕብሎን ናብ ደረጃ ዓዲ እንግሊዝ ስርዓት ክትቕይር ይግባእ።

ናይ ስራሕ ማእዘንካ ክትቕይር እንተወሲንካ ግን ቕድሚ ሕጂ ጀሚርካዮ ዝነበርካ ወይ ትሓስቡ ዝነበርካ ዓይነት ስራሕ እንተኾነ ይምረጽ። ትምህርቲ ክትቐስም ድማ ናብ ኮሌጅ ወይ ናይ ወለንተኛ ስራሕ ክትሳተር ትኽእል። ንዝተፈልለይ ስራሕ ኣየናይ ዓይነት ይምረጽ ንምፍልጥ ጋዘጣ ከተንብብ ወይ ኢንተርኔት ክትርእይ ትኽእል። ነዚ ዘሎ ስራሕ ምስ ክእለትካ ምስ ኣወዳደርካ ድም ማእዘንካ ክትፈልጥ ትኽእል።

ተወሳኺ ሓበሬታ አበይ ክረክብ ይኸክል?

ንመስርሕ ምርግጋጽ ብቅዓት ክትፍጽም ኣንተደሊኻ፡ ጽቡቕ ጌርካ ብዛዕባ እዚ መስርሕ መጽናዕቲ ክትገብር ይግባእ። ነዚ ክትገብር ድግ እዞም ዝተዘርዘሩ መርቡብ ሓበሬታት ጠቐምቲ እዮም።

ኣፈሻዊ መርቡብ ሓበሬታታት፡

- www.prospects.ac.uk
- www.get.hobsons.co.uk

መርቡብ ሓበሬታት ንናይ ጥዕና በዓል ሞያተኛታት

- www.rose.nhs.uk
- www.bma.org.uk
- <http://www.rcn.org.uk/>

መርቡብ ሓበሬታት መመሃራን

- www.gtce.org.uk
- www.refugeesintoteaching.org.uk

መርቡብ ሓበሬታት መሃንዲሳት

- www.olmec-ec.org.uk/main.cfm?Type=SF&MenuId=344

መርቡብ ሓበሬታት ሰራሕተኛታታ ማሕበራዊ ጉዳያት

- www.gscce.org.uk

መርቡብ ሓበሬታ ወለንተኛ ናይ መጥባሕቲ ሓካይም

- www.rcvs.org.uk

መርቡብ ሓበሬታ ናይ ሕጊ በዓል ሞያታት

- <http://lawsociety.org.uk>

መርቡብ ሓበሬታ ኣርክተክቶር በዓል ሞያተኛታት

- www.arb.org.uk/registration/index.shtml

ጠቅምቲ ኣድራሻታትን መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

ናይ ስደተኛ ወኪላት

Refugee Council
www.refugeecouncil.org.uk
 240-250 Ferndale Road
 London SW9 8DB
 020 7346 6700
 Advice Line: 020 7346 6777

Welsh Refugee Council
www.welshrefugeecouncil.org.uk
 Phoenix House
 389 Newport Road
 Cardiff CF24 1TP
 029 2048 9800

Refugee Action
www.refugee-action.org.uk
 The Old Fire Station
 150 Waterloo Road
 London SE1 8SB
 020 7654 7700

RAGU (Refugee Assessment and Guidance Unit)
www.londonmet.ac.uk/ragu
 London Metropolitan University
 The Learning Centre
 236-250 Holloway Road
 London N7 6PP
 020 7133 2110

Migrant Helpline
www.migranthehelpline.org.uk
 The Rendezvous Building
 Freight Service Approach Road, Eastern Docks
 Dover CT16 1JA
 01304 203977

Education Action
www.education-action.org
 1-3 Dufferin Street
 London EC1Y 8 NA
 020 7426 5801

North of England Refugee Service (NERS)
www.refugee.org.uk
 2 Jesmond Road West
 Newcastle upon Tyne NE2 4PQ
 0191 245 7311

Refugee Women's Association (RWA)
www.refugeewomen.org.uk
 Print House
 18 Ashwin Street
 London E8 3DL
 020 7923 2412

Council for Assisting Refugee Academics (CARA)
www.academic-refugees.org
 London South Bank University
 Technopark
 90 London Road
 London SE1 6LN
 020 7021 0880

Employability Forum
www.employabilityforum.co.uk
 2 Downstream
 1 London Bridge
 London SE1 9BG
 020 7785 6270

Refugees Into Jobs

www.brent.gov.uk
 Policy & Regeneration Unit
 3-7 Lincoln Parade
 Preston Road
 Wembley
 Middx HA9 8UA
 020 8937 1234

ናይ ምክሪ መርከቢ መርብብ ኣበሬታታት

Citizens Advice Bureau (CAB)

www.advice-guide.org.uk

learndirect

www.learndirect-advice.co.uk

Directgov

www.direct.gov.uk

Refugee Access

www.refugeeaccess.info

Multikulti

www.multikulti.org.uk

Refugee Council

<http://languages.refugeecouncil.org.uk>

Education Action

www.education-action.org/advice

ቋንቋ እንግሊዝ መምሃሪ

BBC

www.bbc.co.uk/skillswise
www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish

British Council

www.learnenglish.org.uk

English club

www.englishclub.com

English Page

www.englishpage.com

English space

www.englishspace.ort.org

IELTS

www.ielts.org

Many Things

www.manythings.org

Using English for Academic Purposes

www.uefap.com

ገበራ እዝምልከት

Job Centre Plus

www.jobcentreplus.gov.uk
 Jobseeker Direct: 0845 6060 234

Hobsons

www.get.hobsons.co.uk

Directgov

<http://jobseekers.direct.gov.uk>

Monster

<http://content.monster.co.uk/>

learndirect

www.learndirect-advice.co.uk
 0800 100 900

Business Link

www.businesslink.gov.uk

Prospects

www.prospects.ac.uk

Guardian Jobs

<http://jobs.guardian.co.uk>

ንትምህርቲ ዝምልከት

Parents Centre

www.parentscentre.gov.uk

Learning and Skills Council

www.lsc.gov.uk

Hotcourses

www.hotcourses.com

Department for Education and Skills

www.dfes.gov.uk

Education Advice Centre

www.ace-ed.org.uk

0808 800 5793 (advice line)

Aim Higher

www.aimhigher.ac.uk

Higher Education and Research Opportunities

www.hero.ac.uk

UCAS

www.ucas.com

0870 1122211

Educational Grants Advisory Service (EGAS)

www.egas-online.org.uk

Department for Children, Schools and Families

www.dcsf.gov.uk/index.htm

ንጥዕና ዝምልከት

National Health Service

www.nhs.uk

NHS Direct

www.nhsdirect.nhs.uk

0845 4647

Health for Asylum Seekers and Refugees Portal (HARP)

www.harpweb.org.uk

Medical Foundation for the Care of Victims of Torture

www.torturecare.org.uk

111 Isledon Road

London N7 7JW

0207 697 7777

ንመንበሪ ኣባይቲ ዝምልከት

Shelter

0808 800 4444 (8am to midnight)

<http://england.shelter.org.uk>

Refugee Support

www.refugeesupport.org.uk

MHT House

Crescent Lane

London SW4 9RS

0207 501 2200

ገዕለንተኛታት ዝምልከት

Volunteering England

www.volunteering.org.uk

Regents Wharf
8 All Saints Street
London N1 9RL
0845 305 6979

Time Bank

www.timebank.org.uk

0845 456 1668

Jobs in Charities

www.jobsincharities.co.uk

Charity Job

www.charityjob.co.uk

Do-it

www.do-it.org.uk

Criminal Records Bureau

www.crb.gov.uk

0870 90 90 811 (general enquiries)

ገኢምግሬሽን ዝምልከት

NASS (National Asylum Support Service)

www.asylumsupport.info/nass.htm

0845 602 1739

Joint Council for the Welfare of Immigrants (JCWI)

www.jcwi.org.uk

0207 251 8706 (Advice Line)

Home Office IND – UK Border Agency

www.ind.homeoffice.gov.uk

0870 606 7766

Bail for Immigration Detainees (BID)

www.biduk.org

0207 247 3590

Refugee Legal Centre

www.refugee-legal-centre.org.uk

153-157 Commercial Road
London E1 2DA
0207 780 3220

Law Centres

www.lawcentres.org.uk

0207 387 8570

Asylum Aid

www.asylumaid.org.uk

28 Commercial Street
London E1 6LS
0207 377 5123

NCADC

www.ncadc.org.uk

0121 554 6947

Immigration Advisory Service

www.iasuk.org

0207 967 1200 (Advice Line)

British Red Cross

www.redcross.org.uk

Tel: 0870 170 7000

ትርጉም ናይ ሓደስቲ ቻላት መምርሒ ንስደተኛታትን ደለይቲ ዑቕባን

APEL – Assessment of Prior Experiential Learning

ARC – Application Registration Card (ንደለይቲ ዑቕባ ዝወግብ)

Asylum seeker – ናይ ዑቕባ ሕቶ መልሲ ዝጽበ ሰብ

CRB – Criminal Records Bureau

CV – Curriculum Vitae

DL – Discretionary Leave to Remain

ELE – Exceptional Leave to Enter

ELR – Exceptional Leave to Remain

EMA – Education Maintenance Allowance

ESOL – English for Speakers of Other Languages

FE – Further Education

GCSE – General Certificate of Secondary Education

HE – Higher Education

HND/HNC – Higher National Diploma/ Higher National Certificate

HP – Humanitarian Protection

IAG – Information Advice and Guidance

IELTS – International English Language Testing System

ILR – Indefinite Leave to Remain

IT / ICT – Information Technology / Information and Communication Technology

LEA – Local Education Authority

NARIC – National Recognition Information Centre

NASS – National Asylum Support Service

NHS – National Health Service

NINO – National Insurance number

NRP – National Reference Point

NVQ – National Vocational Qualification

Portfolio – ፖርቶፎልዮ ዝበሃል፡ ኣብ ዝሓለፈ እዋናት እንታይ ከምገበርካ ዘረጋግጹ ሰነዳትን መርትዖታትን ዝሓዘ ሰነድ እዩ።

Prospectus – ማለት ናይ ኮሌጃት ወይ ዩኒቨርሲቲታት ናይ ዝህብዎ ዓይነት ናይ ትምህርቲ ኮርሳት ዝሓዘ ካታሎግ እዩ።

RAGU – Refugee Assessment and Guidance Unit

Refugee status – እዚ ማለት መንግስቲ ነቶም ዝተቐበሎም ሰደተኛታት ዝህበሮም ወረቐት ኢምግራሽን እዩ።

RCO – Refugee Community Organisation

UCAS – Universities and Colleges Admissions Service

WBLA – Work Based Learning for Adults

www.advice-resources.co.uk

The Empowering Asylum Seekers to Integrate (EASI) Development Partnership and the Partnership for Refugee Employment Through Support, Training and Online Learning (PRESTO) Development Partnership are part funded by the European Social Fund under the Equal Community Initiative Programme.